

-ARAŞTIRMA MAKALESİ-

BRA VE VİZE¹ YAVAŞ ŞEHİRLERİNİN MELBOURNE İLKELERİ BAĞLAMINDA KARŞILAŞTIRILMASI

İrem Ece AKPINAR² & M. Kemal ÖKTEM³ & Hülya KÜÇÜK⁴

Öz

Bu çalışmada, Küreselleşme kavramının kentler üzerindeki etkisi sosyo-mekânsal ve sosyo-kültürel alanlarda tartışılmıştır. Yavaş Şehir hareketi, küreselleşen dünyada rekabet içinde olan kentlerin aksine kendi yerel değerlerini korumayı amaçlayan kentleri ön plana çıkarmayı hedeflemektedir. “Yavaş Şehir” (Cittaslow) hareketi, küreselleşme sürecinin neden olduğu aynı tip kentleşmeye karşı çıkarak kendi değerlerini korumaya çalışan kentlerin katıldığı harekettir (Cittaslow, 2012). Bu bağlamda yavaş şehrin ilk ortaya çıktığı ve iyi bir örnek olarak gösterilen İtalya’nın Bra şehri, Türkiye’nin Kırklareli şehrinin ilçesi olan Vize İlçesi ile karşılaştırmalı olarak ele alınmaktadır. Çalışmada İtalya’da yavaş şehirlerin ortaya çıkışları tarihsel olarak ele alınarak, Bra şehrinin yavaş olma süreci de ayrıntılı bir şekilde incelenmektedir. Vize’nin Yavaş Şehir olma süreci sürdürülebilir “Kentler İçin On Melbourne Prensibi” üzerinden incelenerek, tasarım, nüfus, yaşam kalitesi elverişliliği açısından İtalya’nın Bra şehriyle karşılaştırma yapılmaktadır. Böylece “yavaş olduktan” sonra şehir tanıtımı, marka ve pazarlaması, şehrin sahip olduğu değerlerin ortaya konulması ve değerlerin etkin bir şekilde kullanılması açısından günümüzdeki “yavaş - şehir” modeli karşılaştırmalı olarak incelenmeye çalışılmış, bazı öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, Mekân, Yavaş Şehir, Vize Kırklareli, Bra.

JEL Kodları: R10, R11, Z0

Başvuru: 20.05.2019 **Kabul:** 04.12.2019

1- Bu çalışmada ele alınan “Vize Yavaş Şehir” alan çalışması daha önce Sürdürülebilir Kent ve Çevre Yönetimi Üzerine Yazılar I isimli kitapta yayımlanan “Sürdürülebilir Kalkınmanın Şehirlere Etkisi Trakya’da Bir İnci: Sakin Şehir Vize” kitap bölümünün geliştirilmiş halidir.

2- Bilim Uzmanı: Namık Kemal Üniversitesi, Küreselleşme ve Uluslararası İlişkiler Bölümü Yüksek Lisans Mezunu, KA.DER Proje Uzmanı, İstanbul, Türkiye, i.ece.akpinar@gmail.com. (<https://orcid.org/0000-0001-5302-2893>).

3- Prof. Dr. Hacettepe Üniversitesi, İİBF, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, Ankara, Türkiye, kemalok@hacettepe.edu.tr. (<https://orcid.org/0000-0002-2040-426X>).

4- Öğretim Görevlisi, Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler MYO, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, Yerel Yönetimler Programı, Doktora Öğrencisi: İstanbul Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Kars, Türkiye, hulyakucuk2015@gmail.com. (<https://orcid.org/0000-0003-2885-8386>).

COMPARISON OF BRA AND VIZE SLOW CITIES IN THE CONTEXT OF MELBOURNE PRINCIPLES⁵

Abstract

In this study, the effect of the concept of globalization on cities is discussed in socio-spatial and socio-cultural areas. The Cittaslow movement aims to feature cities that aim to preserve its own local values unlike the cities that are competing in the globalized world. The Cittaslow movement is the movement of towns and cities that are trying to protect their values by opposing the same type of urbanization caused by the globalization process (Cittaslow, 2012). The city of Bra in Italy is shown to be a good and very first example of Cittaslow. On the other hand, Vize District located in Kırklareli of Turkey is also regarded as Cittaslow. In this context, these two places will be discussed comparatively. In this study, the process of calmness of the city of Bra is examined in detail by approaching historically the emergence of calm cities in Italy. The process of Vize to be a Cittaslow will be studied through the sustainable "The 10 Melbourne Principles". Comparison is made with Bra city of Italy in terms of design, population and quality of life. Thus, "The Cittaslow" model in today's world would be examined comparatively in order to present the city, brand and marketing, revealing the values of the city and the effective use of the values after being "The Cittaslow".

Keywords: Globalization, Place, Cittaslow, Vize, Bra.

JEL Codes:

'Bu çalışma Araştırma ve Yayın Etiğine uygun olarak hazırlanmıştır.'

1. GİRİŞ

Bugün dünyanın neresinde olursa olsun tartışılan çevre sorunları, sosyo-ekonomik, teknolojik, kültürel ve politik olarak toplumun karşısına her gün çıkmaktadır. Dünyanın birçok ülkesini etkileyen çevre sorunları sürdürülebilirlik tartışmalarını da beraberinde getirmiştir. "Sürdürülebilirlik" kavramı, kalkınma kavramına yeni bir anlam kazandırmış olup hem gelişmekte olan ülkeler hem de gelişmiş ülkeler için önemli bir konu olarak ortaya çıkmaktadır. Önceleri ekonomik bir büyüme ekseninde tartışılan sürdürülebilir kalkınmayı değerlendiren ülkeler, daha sonra kamuoyu, çevre, iklim gibi uluslararası ekonomik politikalara yön vermeye başlamışlardır. Küreselleşme süreciyle beraber kentlerde meydana gelen aşırı ve dengesiz tüketim sürdürülebilir kent kavramını da gündeme getirmiştir. Doğal kaynakların hızla tükenmesine karşı, yerel kültürün kaybolmaması, yerel yaşam kalitesinin artırılması gibi konular 'sürdürülebilirlik' kavramına dikkat çekmektedir. Böylece küreselleşen kentlerin olumsuz özelliklerine karşı (Bahçeci Başarmak ve Öktem: 2019: 285); "Sürdürülebilir Kentleşme" kavramı ön plana çıkmaktadır. 1987 yılında yayınlanan Brutland Raporu'nda ilk defa sürdürülebilirlik kavramı kullanılmıştır. Bu raporun temel amacı; sürdürülebilirlik kavramının, hükümetlerin ve işletmelerin refah, çevre ve kalkınma politikaları için önemli bir unsur olduğunu vurgulamak ve küresel çevre krizlerine çözüm yolları aramaktır (Özer, 1995: 22: Masca'dan 2009). Bu bağlamda sürdürülebilir kentin temel hedefleri, insan potansiyelini arttırmak için özgünlüğe, kaynak verimliliği ve asgari çevreyle ilgili etkilere sahip olmaktır (Özaslan, 2004: 81). Aynı zamanda şehir de iletişim kolaylığı, erişilebilirlik

5- The Extended English Summary is located below the Turkish article.

kavramını ön plana çıkararak yerel değerleri korumayı hedeflemektedir (Gönel, 2002: 72). Bu nedenle, belki de kültürel belleğe sahip çıkma konusunda bilinç düzeyi yüksek ve küreselleşme karşısında risklerin –kültürel mirasın kaybı ile ekonomik kalkınmanın da zarar görebileceğinin- farkında olduğundan, İtalya’da başlayarak tüm dünyaya yayılan Yavaş Şehir Hareketi’nin amacı, kentsel hizmetlerde verimliliği artırmaktır. Carlo Petrini, 1986 yılında İtalya’nın başkenti Roma’da *Piazza di Spagna* meydanında açılan *Mc Donalds* (fast-food) restoranına tepki olarak *Slow Food Hareketi*’ni kurmuştur. Örgütün merkezi Bra’dadır. *Cittàslow* ‘Yavaş Şehir’ ismiyle ortaya çıkmış olan kent modellerindendir. Cittàslow hareketinin temeline bakıldığında Slow Food (Yavaş Yemek) hareketinden gelmektedir.

Bu çalışmanın amacı, Kırklareli’nin yavaş şehir olan Vize ilçesinin çalışmalarını ve bugünkü durumunu yavaş şehir hareketinin çıkış noktası olan ve yavaş şehirler arasında iyi örnek olarak gösterilen İtalya’nın Bra kenti ile Melbourne ilkeleri üzerinden karşılaştırma yaparak değerlendirmektir. Vize yavaş şehrinin çalışmalarını incelemek olumlu ve olumsuz yönlerini Bra yavaş şehri üzerinden değerlendirerek durum tespitinde bulunmak ve öneriler sunmak çalışmanın amaçları arasında yer almaktadır.

Türkiye’de şehirler yavaş şehir unvanı alabilmek için çalışmalar yapmakta ve gerekli kriterleri sağlamaya çalışmaktadır. Şehirler yavaş şehir unvanını aldıktan sonraki süreçte nasıl bir yol izlemekte sorusu unvanın sürdürülebilirliği açısından oldukça önemli bir yere sahiptir. Bu bağlamda da bu çalışmada ele alınan ve iyi örnekler arasında yer alan Bra yavaş şehri ile Türkiye’de bulunan bir yavaş şehrin çalışmalarını karşılaştırma yaparak değerlendirmek durum analizi yapmak açısından ve bu konuda yerel yöneticiler için çıkarılabilecek dersleri sunmak bakımından önemli olabilir. Mevcut durumda, bu konuda Türkçe literatürde daha önce yavaş şehir hareketinin çıkış noktası olan bir şehir ile Türkiye’de bulunan bir yavaş şehir karşılaştırma yapılarak değerlendirme henüz yapılmamıştır. Bu çalışma, bu yönüyle de katkı sağlayabilecek bir konumda olabilir. Çalışmada incelenen biri iyi örnek olmak üzere iki yavaş şehrin karşılaştırılmalı çalışılması, bu çalışmanın özgün değerini oluşturmaktadır. Kamu Yönetiminde “Karşılaştırmalı Analiz” (comparative analysis) nispeten güçlükler içerebilmekte, karşılaştırma konusu, inceleme ve araştırma boyutu, değerlendirilmeye alınan kurumsal yapı, ülke ve kurum kültürünün anlaşılmasındaki unsurlar, fiziki uzaklık, yerinde gözlem ile araştırmanın maliyeti ve tamamlanma sürecini etkileyen diğer faktörler, bazı kısıtlar getirebilir.

1.1.Literatür Taraması

1.1.2. Yavaş Şehir Ve Sürdürülebilir Kentleşme

Sürdürülebilirlik sözcüğü, doğal kaynakların kullanımı, hava ve çevre kirliliği, ekonomi ve kalkınma gibi insan iradesine ve edimlerine bağlı olarak kullanılan kavramlarla ilişkiler bütünü olarak kullanılmaktadır. Sürdürülebilirlik kavramı toplumun ekonomik ve sosyal gelişiminin devamlılığı için gereken insan iradesinin doğru ve yeterli biçimde hayata geçip geçmediğini sorgulayarak, kalkınma kavramı çerçevesinde, sürdürülebilir kalkınma olarak ele alınmıştır (Akgül, 2010: 135). Kısaca sürdürülebilir kalkınma gelecek kuşakların kendi ihtiyaçlarını karşılayabilmesini amaçlayan bir kalkınma olarak tanımlanmaktadır

Marvin ve Guy (1999) ise sürdürülebilir kent kavramını iki farklı şekilde açıklamaktadır.

Bunlardan birincisi tekilci görüştür. Tekilci görüşe göre bir kentin sürdürülebilir olması için kentsel dinamiklerde fiziksel ölçütler ön planda olmalıdır. Tekilci görüşteki kentsel dinamikler tamamlandıktan sonra ikinci görüşe göre çoklu yaklaşım devreye girmektedir. Bu bağlamda bir kentin sürdürülebilir olması için aşağıdan yukarıya politikalar belirlenmelidir (Türker, 1999: 25). Tekilci görüş sürdürülebilir kalkınmanın temel hedeflerini oluşturmaktadır. Sürdürülebilir kalkınma için kirliliğin azaltılması, arazinin çevreyle ilgili duyarlılığı önemlidir. Böylece bu politikalar geliştirilerek, sürdürülebilir kentleşmenin üç temel yapı taşı ortaya çıkmaktadır (Görgülü ve Kaymaz, 2009). Bunlardan ilki, kentte yaşayan insanların, ortak kullanım alanlarını gelecek kuşaklara sağlıklı bir şekilde taşınması, ikincisi kentte yaşam kalitesinin artırılması, üçüncüsü ise kentsel yönetim araçlarının oluşturulmasının gerekliliğidir (Bayram, 2001: 256).

Sürdürülebilir kentleşme olgusu ilk olarak 27 Mayıs 1994 tarihinde ortaya çıkmıştır. Kavram *Danimarka'nın Aalborg* kentinde gerçekleştirilen *Avrupa Sürdürülebilir Kent ve Kasabalar Konferansı*'nda tanımlanmıştır. Konferansın sonunda *Sürdürülebilirliğe Doğru Avrupa Kentler ve Kasabalar Şartı* oluşturulmuştur. *Aalborg Şartı*'nın ortaya koymuş olduğu ilkeler sürdürülebilir kentsel gelişmenin temel ilkelerini oluşturmaktadır. 1996 yılında *Lizbon*'da gerçekleştirilen ikinci konferansta, sürdürülebilir kentler ve kasabalara ulaşma yolunda *Eylem Planı* oluşturulmuştur. 2000 yılında *Hannover*'da konferans gerçekleştirilmiş ve 2004 yılında *Aalborg Taahhütleri (Aalborg+10)* belgesi kabul edilmiştir. 2007 yılında *Sevilla*'da gerçekleştirilen konferansa İspanya ile birlikte İtalya başta olmak üzere belgeye 2500 yerel yönetim imza atmıştır. Sürdürülebilir kentleşme ile ilgili önemli adımlardan birisi de *Avrupa Kentsel Şartı ve Avrupa Kentsel Haklar Bildirgesi*'dir (Karakuzulu, 2010: 400).

Bu kapsamda Aalborg Şartı incelendiğinde⁶ sürdürülebilirliğin ve yerel karar verme sürecinin öneminin tanımlandığı, *doğanın taşıma kapasitesine* uygun yaşam koşullarının iyileştirilmesinin hedef alındığı görülmektedir. Bu şart doğrultusunda sürdürülebilirlik açısından kentsel politikalar şu şekildedir;

- Öncelikli olarak kentlerin birbirinden farklılaşması sebebiyle her kentin sürdürülebilirliğe doğru kendi özgün yollarını bulmaları gerektiği,
- *Kent ve kasabaların sorunlarını daha geniş ortamlara ya da geleceğe taşıma hakkına sahip olmaması gerekliliği,*
- *Ekonomik gelişmenin sınırlayıcı etkeninin doğal servet olduğu kabulü ile bu servetin korunmasının gerekliliği (su rezervlerinin, toprağın, biyolojik çeşitliliğin korunması, yenilenemez enerji kaynaklarının kullanımının azaltılması vb.)*
- *Sosyal adaletin sağlanması (özellikle çevre sorunlarından en fazla ölçüde etkilenen ve en az düzeyde bu sorunları çözmeye yeterliliği olan yoksulların durumunun iyileştirilmesi, tüketimi körüklemek yerine yurttaşların hayat kalitelerinin niteliğinin artırılması, uzun vadeli istihdam olanaklarının oluşturulması),*
- *Arazi kullanım ve “imar planlamasında” stratejik çevre etki değerlendirmesinin gerekliliği, kentsel gelişim sürecinde mobilitayı azaltıcı yönde bir işlevler karışımı oluşturulması gerekliliği,*

6- Detaylı bilgi için bakınız : http://www.ceidizleme.org/ekutuphaneresim/dosya/117_1.pdf. 20.04. 2018.

- Erişilebilirliğin artırılarak toplumsal refahı ve şehirli hayat tarzının daha az ulaşım ihtiyacı doğuracak biçimde yönlendirilmesinin gerekliliği,
- Yenilenebilir enerji kaynaklarının yegâne sürdürülebilir seçenek olduğu, yerel yönetimlere yeterli otoritenin verilmesi ve güçlü bir akçal zeminin oluşturulması ile gerçekleştirilecek iyi yönetim kavramının gerekliliği,
- Anahtar aktör olarak yurttaşların ve toplumun etkin katılımının sağlanması, kentsel yönetim araçlarının oluşturulmasının gerekliliği.

Bu bağlamda bir kentin ekonomik ve fiziksel oluşu kadar sosyal, çevresel, politik ve kültürel hedeflerini de karşılaması gerektiğini göstermelidir.

Böyle bir kent;

- Temel yerel hizmetler
- Sanat ve mimari güzellikler
- İnsan potansiyelini arttırmak için yaratıcılık
- Kaynak verimliliği ve asgari ekolojik etkiler
- İletişim kolaylığı, erişilebilirlik, toplumsal gruplar
- Çeşitlilik

gibi konularda eşit giriş hakkına sahip olmalıdır.

Yavaş yemek (Slow food) hareketi 1986 yılında hızlı yemek zinciri olan McDonald's restoranını protesto etmek amacıyla Carlo Petrini tarafından başlatılmıştır.

Bu hareketin sonucunda yavaş yemek hareketi dünyanın diğer bölgelerinde de kabul edilmiştir. Yavaş yemek hareketi şehirlerde büyüyerek Yavaş Hareketi'ne dönüşmüştür. Yavaş Hareketi, dünyanın her bölgesinin yerel kültürünü korumasını ve sahip çıkmasını savunmaktadır. Yavaş Hareketi; hıza karşı bir reaksiyon oluşturmaktadır. Yaşadığımız kentlerde acelen kaçmayı, zamanı hızını kesmeden yaşamayı savunmaktadır (Caffyn, 2007). Yavaş ve hızlı akımının karşılaştırması Tablo 1'de ele alınmaktadır.

Tablo 1. Hızlı ve Yavaş Akımının Karşılaştırılması

Yaklaşımlar	Hızlı Şehir	Yavaş Şehir
Özellikler	Homojen Tek zorunluluk Eşit olmayan Endüstriyel Standart Kurumsal/ Şirket Destekli Sürdürülemez	Kişiyeye özgü Çoklu zorunluluk Eşit Özel Yerel girişim/ Halk destekli Sürdürülebilir Hedefler
Örnek	Mega Kentsel Gelişim Projeleri Ağır Endüstrileşme/ Hava kirliliği Endüstriyel gıda sistemleri	Toplum ekonomik gelişimi Yavaş şehirler Yavaş yemek

Kaynak: Knox ve Mayer, 2009: 35.

Tablo 1’de görüldüğü gibi hızlı kentlerde rekabet oluşumu fazladır. Bu nedenle de yerel tarih ve kültüre duyarsızlık vardır. Yavaş kentler de ise yerel tarih ve kültüre duyarlı olarak görülmektedir. Bu karşılaştırma sonucunda mega kentlerde sürdürülebilirliğin sağlamadığını ve yerel kültüre ilginin azaldığını söyleyebiliriz. Yavaş Hareketi son yıllarda hayatın diğer alanlarına da uyarlanmış bunun sonucunda yavaş yaşam, yavaş turizm, yavaş seyahat, yavaş yemek, yavaş işletmecilik ve sakin şehir gibi kavramların ortaya çıkmasına neden olmuştur.

1.1.3.Sürdürülebilir Kentleşme ve Yavaş Şehir

Avrupa Birliği’ne üye ve aday olan ülkelerde sürdürülebilir kalkınma stratejisi belirlenerek “*Sürdürülebilir Kalkınma Komisyonu*” oluşturulmuştur. Türkiye’de de İçişleri Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı gibi kurum ve kuruluşların temsilcileri Yerel Gündem 21 programı *Ulusal Yönlendirme Kurulu* temsilcilerini oluşturmaktadır (Emrealp, 2005: 46).

Rio Zirvesi ‘Yeryüzü Zirvesi’ olarak da adlandırılan BM Çevre ve Kalkınma Konferansı (UNCED), kararlaştırıldığı gibi, Haziran 1992’de Brezilya’nın Rio de Janeiro kentinde gerçekleştirilmiştir. 179 ülkenin Devlet ve Hükümet Başkanları ile birlikte katıldığı bu konferans BM’in en yüksek katılım düzeyine erişmiş toplantı olma özelliğini korumaktadır. Konferansın temel çıktısı olan ‘Gündem 21’ başlıklı küresel eylem planıdır. (Emrealp, 2005: 15). Gündem 21 başlık eylem planında ‘sürdürülebilir kalkınma’ tüm insanlığın 21. yüzyıldaki hedefi olarak belirlenmiş ve bunun sonucunda ‘çevre ve kalkınma sorunlarının çözülmesinde ve sürdürülebilir kalkınmanın hedeflerine yönelik ilkelerini eylem alanlarını barındıran Gündem 21 başlıklı eylem planı zirvenin temel çıktısı olarak BM ülkelerince kabul edilmiştir. Gündem 21, ‘İnsanlık, tarihsel bir dönüm noktasındadır’ cümlesiyle açılmaktadır. Uluslararası ve ulusların kendi içerisindeki eşitsizliklere, giderek artan yoksulluk, açlık, hastalıklar ve cehalete, ekosistemlerdeki kötüleşmeye dikkat çekilmektedir. Çözüm olarak ise temel ihtiyaçların karşılanmasını,

yaşam standartlarının iyileştirilmesini, ekosistemlerin daha iyi korunması ve yönetimin daha güvenli bir geleceğe giden yolun yapı taşlarının döşenmesini sağlayacak küresel ortaklık kavramı gündeme getirilmektedir (Emrealp, 2005: 16).

Bu bağlamda Avustralya'nın Melbourne kentinde genel olarak benimsenen ve hayat tarzında kendisini gösteren “sakin ol” yaklaşımı sürdürülebilir kentler için önem taşımaktadır. Bu yaklaşımın benimsenmesinde toplumsal kültürün ve ılıman iklimin de etkisi bulunmaktadır. Benimsenen yaklaşımın ne kadar önemli olduğunu 1995 yılında Melbourne’da yapılan Grand Prix’in çevre vb. nedenlerle eleştirilmesi nedeniyle son bulduğundan da anlamak mümkündür. Daha sonra bu etkinliği uluslararası olmasının getirileri nedeniyle İstanbul üstlenmiştir.

Bu çalışmanın karşılaştırmalı analizinde esas alınan *Sürdürülebilir Kentler İçin On Melbourne Prensibi* ilkeleri aşağıdaki tabloda özetlenmiştir:

Tablo 2: Sürdürülebilir Kentler İçin On Melbourne Prensibi

Temel Prensipler	Önemi
Vizyon	Gelecek nesillere sosyal, ekonomik, politik eşitlik, adalet gibi kavramlarının bilincinin oluşturulması, kent kültürünün oluşturulması
Ekonomi ve Toplum	Küreselleşmenin meydana getirdiği olumsuz etkiye karşı
Biyo-çeşitlilik	Yaşadığımız şehrin biyo-çeşitliliğinin korunması
Ekolojik Ayak İzleri	Biyolojik kapasite, küresel hektar (kha) olarak adlandırılan ortak bir birimle ifade edilir.
Ekosistemdeki Model Kentler	Küresel kent, yavaş kent, kardeş kentler gibi kavramların güçlendirilmesi
Mekân	Kentlerin kendi yaşam alanlarını inşa etmeleri, kendi yerel özellikleri ile yeniden üretim ve tüketimin gerçekleşmesi
Yetkilendirme	Yönetişim ilkesinin benimsenmesi
Ortaklar	Kentlerin mega-kentlerle ortak hareket etmesi, düzenli toplantıların yapılması, kent kültürü bilincinin benimsenmesi
Sürdürülebilir Tarım ve Üretim	Yaşadığımız kentte üretiminin gerçekleşmesi, yaşadığımız çağın teknolojik gelişmeleri ile tarımın birleştirilmesi
Yönetim	Kentlerde yönetim ilkesinin benimsenmesi, çocuklar başta olmak üzere hemşerilik hukukun benimsenmesi

Kaynak: <http://www.deu.edu.tr/userweb/yunusemre.ozer/CITTASLOW.ppt>, 20.04.2018

Tablo 2’de de görüldüğü gibi; sürdürülebilir kentlerde küreselleşmenin olumsuz etkisine karşı, *On Melbourne Prensibi* insanların ne yediklerine, yediklerinin ne kadar sağlıklı olduğuna, dünya üzerinde insan yaşamını nasıl etkilediğine dikkat çekmektedir. Böylece sürdürülebilir kent “*ekonomik, çevresel ve sosyo-ekonomik ilerlemeyi*” dengeli kalkınmayla ele almaktadır. Kentlerin varlıklarını sürdürebilmeleri için kendi değerlerini ve geleneklerini korumaları gerektiğini anlatmaktadır.

Sürdürülebilir kalkınmanın daha önce de bahsedildiği gibi üç temel özelliği bulunmaktadır. Bunlar; ekonomik, çevresel ve sosyal özelliklerdir. Bu bağlamda yavaş şehir hareketi sürdürülebilirliğe dayandırılır ve çevre, ekonomi ve eşitlik arasındaki ilişki üzerinde durulmaktadır (Kim, 2000: 860). Carlo Petrini, 1986 yılında *Roma Piazza di Spagna*’da açılan *Mc Donalds* restoranına tepki olarak *Slow Food Hareketi*’ni kurmuştur. *Yavaş Yemek (Slow Food)*; yediğimiz yemekten tat almak, yerele sahip çıkmaktır. Örgütün merkezi *Bra*’dır. *Yavaş Yemek* mesajını yaymak ve eğlenmek amacıyla düzenli olarak buluşan *Yavaş Yemek Üye Grupları* bu hareketi yaygınlaştırmıştır (Radstrom, 2011). Hareket dünya geneline yayılmış üyelere sahiptir. Üye ağıları, yerel gruplar tarafından organize edilmektedir. *Condotte (İtalya)* ve *Convivia*’lar (Dünyanın herhangi bir yerinde) liderleri tarafından koordine edilmektedir. 400 *Condotte İtalya*’da ve 800’den fazla *Convivia* 50 ülkede aktif faaliyet göstermektedir (cittaslow.org, 2013).

Yavaş Yemek Hareketi iyi, temiz ve adil olmak üzere üç boyutlu bir harekettir. Temel amacı; Yiyecek ve şarap kültürünün gelişmesine, tanıtılmasına önem veren uluslararası bir organizasyondur. Lezzetlerin standartlaştırılmasına karşıdır. Tüketicinin bilinçlenme gereksinmesini desteklemektedir (Slow Food Association, 2013). Yavaş şehir hareketi de yavaş yemek hareketinin sonucu ortaya çıkmıştır. *Yavaş Kent-Yavaş Şehir Hareketi*, 1999 yılında *Yavaş Yemek Hareketi*’nin kurucusu *Carlo Petrini* ve dört kurucu kentin (*Chianti, Orvieto, Bra ve Positano*) belediye başkanlarının *Yavaş Kent Sözleşmesi*’ni imzalamasıyla doğmuştur (Çınar, 2014). Bu bağlamda yavaş şehir kriterleri sürdürülebilirliğin 3-e modeli ile ilişkilendirilmektedir. “Çevre” hava kalitesi kontrolü, atık yönetimi, ışık kirliliği kontrolü, alternatif enerji kaynağı çevre değerlerini korumayı hedeflemektedir (Çiner, 2011: 13). Kriterlerin bazıları da yerel üretim ve tüketim açısından “ekonomik büyüme” ile ilgilidir. Örneğin; yavaş şehir hareketi özgün yerel ürünlerin ve kültürel etkinliklerin korunmasını, şehrin ilginç ve prestijli yerlerinde yerel pazarların ve organik tarımın geliştirilmesini önermektedir.

Aynı zamanda “Eşitlik” ilişkisi doğrudan kriter listesinde yer almamaktadır. Yerel ürünlere odaklanma, yavaş şehirleri sürdürülebilirlik tanımlarından ayırmaktadır. Sürdürülebilirliğin gündemi genellikle kaynak kullanımı ve tüketimi konularına odaklanırken; yavaş yemek ve yavaş şehir yerel ekonominin araçları olarak yerel ürünleri, sosyal ve kültürel farklılıkları, sürdürülebilirliğin kaynak ve çevre kalitesi ile ilgili kısımlarını kullanmaktadır (Haughton, 1999: 203). Sürdürülebilir kalkınmanın ve yavaş şehrin kriterlerinden biri de “çevre kriterleri” dir (Maclaren, 1996: 204). Bu bağlamda, hava, su ve toprak kalitesinin önemsenmesi, çevreye uyumlu yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılmasının teşvik edilmesi yavaş şehrin temelini oluşturmaktadır. Yavaş şehir hareketi uluslararası bir ağ oluşturarak gün geçtikçe yeni üyeler edinmektedir. Üyelik için gerekli kriterler, çevre, altyapı, yerel üretimler misafirperverlik gibi yedi ana başlık ve onların altında detaylandırılmış maddelerden oluşmaktadır. Bu bağlamda İtalya *Bra* ve Kırklareli *Vize* kentleri karşılaştırılmıştır.

2. YÖNTEM

2.1. Çalışmanın Konusu

Küreselleşen dünya ile birlikte yaşadığımız kentlerde tek-tipleşme başlamıştır. Bu etkiyle telefon, bilgisayar, televizyon vazgeçilmez iletişim araçları haline gelmiştir. Farkında olmadan bir karmaşa döngüsü içerisinde insanlar kentlerde yalnızlaşmaktadır. Kapitalist-üretim tarzına dayalı gelişmenin uzun dönemli etkilerinden kaygılar ve küreselleşmenin aynılaştırma etkileri algısına karşı farklı seçenek geliştirmek üzere girilen bir hareket olarak Yavaş Şehir, özellikle küçük şehirlerde var olmakta, yerelliğe, mekânın sıradanlığına, sürdürülebilirliğine ve yerli ekonomiye odaklanmaktadır. Örneğin İspanya’da deneyimler sonucu, küreselleşmenin her zaman aynılaştırma ya da yerel-küresel, iyi-kötü mücadelesine yol açmadığı da tartışılmaktadır. Dahası, yavaş şehirler küresel ve yerel karışıklı geçişmesini etkin kullanmakta, yerel ve küresel meydan okumalar bağntısında neo-liberal varsayımlarla şehirlerarası rekabeti güçlendirici girişimlerle bu hareketin başarılı kalkınmanın anahtarı olabileceği ileri sürülmektedir (Servon ve Pink 2015)

Yavaş Şehir kavramından yola çıkılarak “Sürdürülebilir Kentler İçin On Melbourne Prensibi” bir yerel yönetim model-proje örneği olarak incelenecektir. Kırklareli’nin Vize ve İtalya’nın Bra şehri bu kapsamda sahada yapılan görüşmeler, edinilen bilgi ve gözlem dokümanları ile “Sürdürülebilir Kentler İçin On Melbourne Prensibi” bağlamında incelenecektir.

2.2. Çalışma Konusunun Önemi Ve Problemi

Küreselleşme, modernleşme, kapitalizm, tüketim toplumu gibi kavramsal analiz ve bakış açıları bir yana, ülkeler ve kıtalar arasında tek-örnek olmaktan daha çok farklılıklar olabilir. Örneğin, *ABD ve Avrupa’da çalışma ve eğlence anlayışının niçin farklı olduğu* önermesi incelenmektedir (Alesina, Glaeser ve Sacerdote 2005). *Dünya şehirleri* olduğu gibi, şehirler içerisinde de farklı dünyalar olabilir (Allen 1999). Öte yandan, şehirler, kentleşme imajını yeniden düşünmeyi sağlayabilir (Amin ve Thrift 2002). Süper-modernlik ile mekân-dışılık (Augé 1995), mekansızlıkta kayboluş, kentsel tasarım ve mekan kavramının yeniden düşünülmesi (Arefi 1999) ihtiyacına işaret edebilir. Boyutun (dimension) yitirilmesi sorununa dikkat çekilmektedir (Virilio 1991). İlerlemenin yeniden-tanımının nasıl yapılacağı, toplumsal göstergelerin neler olabileceği tartışılmaktadır (Smolko 2000). Hayatın hızı-hayatın tadı ve mutluluk bağıntısı (Garhammer 2002), bir gösterge olabilir. *Her şeyin daha hızlı* (Gleick 1999) hale gelmesinin bir sorun olduğuna dikkat edebilmek yararlı olur.

Yerel kimliklerin uluslararası pazarlara nasıl konumlandırılacağı sorusu ise, gelişmiş ülkelerde 1970’li yıllardan bu yana literatürde yer almaya başlamıştır (Erickson ve Roberts 1977). Bu bağlamda, Yavaş şehir hareketiyle İtalyan, Alman ve İngiliz şehirleri örneklerinin 1999’lu yıllarda başlayıp Yavaş Yemek düşünce ve ideallerinin de kentsel planlamaya uygulanmasıyla, *(üye sayısı 77’ye, sonra 100 ve günümüzde 200 şehir), 54-noktalı ölçütler listesini uygulamaya adanıp sadık kalacaklarını beyan etmişlerdir*. Böylelikle, konu kavramsal düzlemde ve uygulamada belirgin hale gelmektedir.

Ölçütlerin, özgün bir yerel hayat kalitesi gösterge sistemini temsil ettiği, çevre koruma,

sürdürülebilir kentsel gelişim, kent tasarımı ve biçimi, yerel ürünlerin desteklenmesi ve eğitimsel bilinçlendirme konularını kapsadığı belirtilmektedir. Yavaş şehir anlayışı *felsefe temelinde, eyleme-yönelik göstergeler seti* oluşturmaktadır. Üye şehirler, *yerel geleneği ve kültürü koruyan, yavaş hayat tarzına katkıda bulunan, birlikte yaşama ve misafirperverliği oluşturan, özgün yer ve yerel farklılık duygusunu artıran yerel projeler geliştirmekle yükümlüdür*. Bu gösterge sistemleriyle, *genel sürdürülebilirlik, yöreye özgü hedefler ve kamu politikalarına adanmışlık* resmi çizilmektedir (Mayer ve Knox 2009).

Yavaş şehir, vatandaşlarının ve ziyaretçilerinin hayat kalitesini geliştirmeyi amaçlayan hedefler seti için çalışmayı kabul etmektedir. Bu amaçlardan birisi, ‘hızlı/ayaküstü yemek sunan restoran-zincirleri’ felsefesiyle vücut bulan ve lokantaların yerini alan ‘hızlı hayat’ yayılımına karşı sınırlar oluşturmaktır. Yavaş şehrin ne ürettiği ve yavaş olmaya katılmakla nasıl iyileşmeler görülebileceği değerlendirildiğinde (örneğin Orvieto ve SanVincenzo 1999), bu şehirlerin yavaşlık üreten teknolojiler seti olduğu görülmektedir (Miele 2008). Her bir yavaş şehir de, bazı farklar içerebilir. Yavaşlığın yeni bir sürümünü çalışmak ve her bir yeni ve farklı/ayrı yörede yeniden-üretmek, *yerel koşul ve durumsal her zaman değiştirmek ve uyarlamayı* gerektirebilir. Bu durumda, *yavaş-nesne, uygulama ve yerlerin hem niteliği hem de Yavaş Şehir ağlarına katılım usulleri değişkeninin, sessiz hareket oluşturan ve yavaş-hızlı arasında sınırlar işlevi gören akışkan teknolojiler olarak anlaşılabilir* önerilmektedir. Aslında, az ya da çok hızlı-nesne, uygulama ve mekân ile birlikte var olup sürekli-değerlendirilen yavaş şehir; hızlı-hayat, hızlı-mekân ve hızlı-siyasete karşı yavaşlık üretmeyi hedeflemektedir (Miele 2008).

2.3. Araştırma Sorusu

Yavaş Şehir”, yeni bir kentsel model olarak İtalya’da ortaya çıkmış ve uluslararası küresel kentler ağ-bağı (network) (International Association of Citta’Slow) oluşturulmuştur. 1999’da İtalya’nın Bra kentinde ortaya çıkan Yavaş Şehir (Cittaslow) fikri, günümüzde tüm dünyaya yayılmaktadır. Yavaş şehirler, sakin bir hayatı hedefleyen, trafik çilesinin olmadığı, alışveriş merkezleri yerine esnafların yoğunlukta olduğu, doğaya, mimariye önem veren şehirlerdir. Hareketin sembolü olan “Salyangoz”, hayatın içindeki yavaşlığı temsil etmektedir. (www.slowfoodanadolu.com/). Slow Food; fast food yaşamına karşı çıkmaktadır. Yavaş hareketi ile birlikte, Yavaş Yemek (SlowFood), Yavaş Şehir (Slow City, Cittaslow), Yavaş Yaşam (SlowLiving), Yavaş Seyahat (Slow Travel), Yavaş Trafik (SlowTraffic), Yavaş Turizm (Yavaş Tourism) gibi oluşumlar ortaya çıkmıştır (Bilgi, 2013: 47). Bu bağlamda Cittaslow hareketi de SlowFood hareketiyle ortaya çıkmıştır (Keskin, 2012: 89) ve dünyanın her yerinde aynı kentlerin, kültürlerin ve yaşam şekillerinin varlığına karşı çıkan, yerel özellikleriyle tanınmak isteyen kentlerin kurduğu uluslararası bir birliktir (Keskin, 2012: 91). Ortaya çıkışının temeli, kentlerin kolektif refahının sağlanmasıdır. Kentlerde yerel kültürün attırılması, gastronomik kaynakların kullanılması ve iyi ve temiz yaşam felsefesi yer almaktadır (Miele, 2008: 137).

Yavaş Şehir hareketinin gelişmesi, diğer ülkelerin de örnek alıp uygulama girişimine yol açabilmektedir. Çünkü “şehirde uygun bir hayat” tartışması (Ren 2005), “yaşanabilir şehrin içselleştirilmiş anlamı ve yaşanabilir şehir değerlendirme sistemi” (Zhang 2007) üzerine incelemeye ihtiyaç duyulmaktadır. Yeni yüzyılda yeni bir şehir kavramı beklentisi ve iyi bir şehrin iyi bir ikamet çevresi olması gerektiği (Zheng 2001) vurgulanır olmuştur.

Kent ve çevre sorunlarını büyük ölçüde yaşayan Çin gibi ülkelerde de, Pekin, *eko-şehir*, *yaşamaya uygun kentsel gelişim* (Zhang 2006) başlıkları tartışılmaktadır. Çeşitli Avrupa ülkelerinde, bir dizi belirgin özelliklerle Yavaş Şehirler görülmektedir. Çin’de ise, görece kuramsal ve uygulama boşlukları olduğu belirtilmektedir (Zhu, Zhen, Jiang 2011).

Yavaş yaşama sanatı, günlük hayatta, küresel kültürde, bireyin kendini tanınmasında *farkındalık* etkisi umudu yeşertebilir. *Yavaş yemek, kaynaklandığı felsefi yapı, projeler, yavaş şehir ile bağlantısı, yeni toplumsal hareketlerle ilintisi, zaman ve hızın modernite bağlantısı, zaman-etiği, dünyanın yavaşlaması talebi*⁷ oluşturulmak istenmektedir. *Zaman ve mekân, ev ve işyeri, mekândan bağımsızlaşma (bir başka anlamda yersiz yurtsuz) ve yerel ile yer, yöre ve gelenek, yemek ve keyif, özgünlük ve lezzet, paylaşılan sofrası, yavaş yaşamın siyaseti, hayata dair tercihler, ekolojik-mutfak, (ekmek) makinesine tepki, keyif alma hakkının savunulması* boyutlarını içerebilmektedir (Parkins ve Craig 2006).

Bu bağlamda bu yaşam tarzını ön plana çıkarabilmek ve şehirleri tek tipleştirmekten korumak için oluşturulan derneğe birçok aktör katılmaktadır. Derneğe katılan belediyeler, insanların mevsiminde yetişen meyve ve sebzelere göre beslenmesini, vatandaşların sağlığına uygun ürünlerin yetiştirilmesini, sağlıklı gıda ve sağlıklı beslenme geleneğine saygılı olunmasını savunmaktadır. Sanat eserlerine değer verilen, insanların meydanları kullandığı ve bu meydanlarda kendilerine bolca zaman ayırdığı, insanların şehir içinde telaştan, trafikten ve yoğunluktan bunalmadığı, tiyatrolara sık sık gidilebildiği, kafeler ve restoranlarda yerel tatlılara önem ve öncelik verilerek; acele etmeden bir şeyler yenilebildiği ve içilebildiği, doğallığını koruyan manzaraların tercih edildiği ve buraların korunmasına önem verildiği, dini törenlerin devamlılığının olduğu yavaş ve sessiz bir şehir temel hedeftir. Bu bağlamda üç temel özellik yer almaktadır:

* *İyi: Gıdanın gerçek bir tat, hoş koku ve görünüşe sahip olması boyutunu içerir.*

* *Temiz: Sürdürülebilirlik boyutunu kapsar.*

* *Adalet: Sosyal sürdürülebilirlik boyutudur.*⁸

Yavaş Şehir Hareketinin en önemli unsurlarından birisi kentte sürdürülebilir üretim ve tüketimin gerçekleşmesidir. Sürdürülebilir Üretim ve Tüketim; Yavaş Şehir Hareketi’nde “*sürdürülebilir bir kentsel yaşam ve yerel kalkınma olanağı oluşturması*” açısından değerlendirilmektedir (Slow Food, 2012). Yavaş şehirler hızlı ve tüketime dayalı bir hayat felsefesine karşı çıkmaktadır. Bununla birlikte eski değerlerin korunup şehrin değerine, kültürüne, halkına sahip çıkarak, gelecek nesillere bu değerlerin aktarılmasını hedef almaktadır. Bu hedeflerle ise şehirlerin yerel özelliklerini korumayan, şehirleri tek tipleştiren kentleşme stratejilerine karşı çıkmaktadır. Küreselleşmeyle birlikte şehirlerarası ekonomik ve siyasi rekabetin artması, dünyada meydana gelen teknolojik gelişmeler insanları ve şehirleri tek tipleştirmiştir (Akpınar, 2017: 6). Bu bağlamda küreselleşmenin olumsuz etkilerine karşı şehirlerde yerel kültürü ön plana çıkartmak önemlidir. Yavaş şehir hareketi de bir şehrin kendine özgü değerlerini ortaya çıkarmayı, *kozmo-politik* şehir olma bilincinden uzaklaştırıp şehrin yerel özelliklerinin korunmasını,

7- Doğu-Batı kültürü arasında “Arabesk” müzik türüne de atfedilen yaklaşımla, “durdurun dünyayı” konulu Türkçe şarkılara da, 1970’li yıllardan günümüze rastlanılmaktadır.

8- Yavaş Beslenme (Slow Food) Manifestosu: Bkz. Slow Food, http://www.slowfood.com/_2010_page/com/popup_pagina.lassoid_pg, 04.03.2018.

kentlerin sürdürülebilir kalkınmasının geliştirilmesini hedef almaktadır (Sırım, 2012: 1211; Akpınar, 2017: 10).

Bu bağlamda yavaş şehir hareketine dahil olmuş ve ünvanı taşıyan şehirlerin durumunu seçilen iki şehir üzerinden analiz etmek açısından yavaş şehirleri konu alan bu çalışma iyi örnekleri inceleyerek yavaş şehirlerin eksik yönlerini tespit etmesi ve öneriler sunması bakımından literatürde bulunan boşluğu doldurmaktadır. Türkiye’de bu konuda bazı araştırmalar bulunmaktadır. Yüksek Lisans tezleri olsa da, genelde bir kent-örneği değerlendirmesi üzerinden analiz görülmektedir. Hasan Ali Can Tabak, “Sakin Şehir Uygulamasının Yerel Ekonomik Kalkınma Üzerine Etkisi; Seferihisar Örneği”, 2019; Ramazan Özer, “Kü-Yerelleşme Perspektifinden Sakin Şehirler: Yalvaç Örneği”, 2018; Cem Atakara, “Sürdürülebilir Yerel Kalkınmada Belediyelerin Rolü, KKTC-Yeniboğaziçi Cittaslow (Sakin Şehir) Örneği”, 2017, Erhan Coşkun, “Yavaş Şehir Algısı Ve Yavaş Şehirlerde İnovatif Yatırımlara İlişkin Bir Araştırma”, 2018; Onur Donat, “Sakin Kent (Cittaslow) Üyeliğinin Kamusal Mekânlara Etkisi: Türkiye’deki Sakin Kentler Üzerine Bir İnceleme”, 2016)

Bu çalışmada ise, özgün çıkış noktası olan İtalya’da Bra kenti yerinde gözlem ve görüşmelerle incelenmekte, Trakya’da ise Vize ilçesi, yine yerinde ziyaret ve gözlemle (repeat visits), bir yerel nirengi noktası olarak karşılaştırmaya konu edilmekte; karşılaştırmada ölçüt objektifliği sağlanması bakımından, “Sürdürülebilir Kentler İçin On Melbourne Prensipleri” bakımından değerlendirme yaklaşımı benimsenmektedir. Dolayısıyla, uluslararası örnek ile yerel bir örnek, uluslararası bir değerlendirme ölçütüne göre analize konu edilmektedir. Gelecekte, bu konudaki araştırmalar, Türkiye’deki diğer yavaş şehirleri bu ölçütlerle analiz etmekle, akademik birikime katkı sağlamada, anlaşılır, yeniden-test edilebilir bir araştırma ölçeğini de sınamak ve geçerlik, güvenilirlik düzeyini karşılamada daha sağlıklı zemin geliştirilmiş olabilecektir.

2.4. Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın çıkış noktası İtalyanca citta (şehir) ve İngilizce slow (yavaş) kelimelerinden oluşan Cittaslowdur. Cittaslow’un uluslararası bir hareket olarak ortaya çıkışı 1999 yılının başıdır. Cittaslow felsefesinin temelini oluşturan Slow Food hareketi 1986 yılında ortaya çıkmıştır. Kavramın ortaya çıkışındaki en büyük olay zinciri Roma’daki tarihi İspanyol Merdivenlerine Fastfood zincirinin açılmasına karşı çıkan İtalyan eylemcilerdir (Yurtseven, Kaya ve Harman, 2010: 40). Bu basit bir protesto eyleminin ötesinde, kültürel mirasa ve belleğe sahip çıkılması ile yerel ekonomik kalkınma arasındaki pozitif bağının farkında olunmasının da etkisiyle, yerel refahın gelişimine de sahip çıkılabilmesinin yollarının aramaktan kaynaklandığı saptanabilir. Nitekim “Kültürel Miras, Yaratıcılık Ve Ekonomik Kalkınma” konulu kitabında Cerisola (2019), kültürel mirasın korunmasından öte, yaratıcılığa ve kalkınmaya katkısını değerlendirmektedir. Kültürün yaratıcılığa ve yerel kalkınmaya etkisi olabilir. Kültürel mirasın kalkınmaya doğrudan potansiyel etkileri olabileceği gibi dolaylı etkileri de olabilir ve bu boyutlar ölçülmeye çalışılmaktadır. Ekonomik, tarihsel, siyasal, ruhsal, eğitimsel, estetik ve sanatsal değerler açılarından ilgisi bakımından kültürel mirasa bakılabilir (Silvia Cerisola (2019) Cultural Heritage, Creativity and Economic Development, Edward Elgar Publishing Ltd.).

Eylem sonunda şube açılmasını protesto eden grup Slow Food Birliğini kurmuştur. 1999

yılında ise Chianti, Orvieto, Bra ve Positano Belediye Başkanları Slow Food fikrinin kent temelinde de uygulanması kararlaştırmışlardır. Böylece Cittaslow birliğini kurmuşlardır. Bu toplantı sonucunda yerel değerlerin ve şehir estetiğinin korunması, çevre kirliliğinin azaltılması ve yerel yiyeceklerin tanıtılması ile ilgili kararlar alınmıştır. Cittaslow temelde kentlerin kendi yerel kimliklerini korumalarını amaçlamaktadır. İtalya kökenli olarak ortaya çıkan Cittaslow hareketi bugün 30 ülkeden 236 kenti içine alan uluslararası bir birliktir. Ülkemizin Cittaslow fikri ile tanışması 2009 yılında Seferihisar’ın birliğe üye olmasıyla gerçekleşmiştir. Bugün ülkemizden 15 kent Cittaslow Uluslararası Birliğine üyedir. Bu kentler; Seferihisar (İzmir), Akyaka (Muğla), Taraklı (Sakarya), Yenipazar (Aydın), Gökçeada (Çanakkale), Vize (Kırklareli), Perşembe (Ordu), Yalvaç (Isparta), Halfeti (Şanlıurfa), Şavşat (Artvin), Uzundere (Erzurum), Gerze (Sinop), Eğirdir (Isparta), Göynük (Bolu) ve Mudurnu (Bolu)’dur (Acuner, 2014).

Çalışmanın amacı; yavaş şehir olan Kırklareli’nin Vize ve İtalya’nın Bra kentleri incelenerek kentlerin olumlu ve olumsuz özelliklerini Melbourne prensipleri üzerinden ele almaktır. Buna bağlı olarak çalışmada; yavaş şehir katılım süreci, kriterleri ve sürdürülebilirlik konusundaki değişimleri iki şehir üzerinden incelenmektedir. Çalışmada yavaş şehir kavramına genel özellikleri ile değinildikten sonra yavaş şehir hareketinin doğuşundan bahsedilmiştir. Bu bağlamda yavaş şehir hareketi incelenmiş, Bra ve Vize kentleri sürdürülebilirliğin yavaş şehirlerle olan ilişkisi Melbourne Prensibi üzerinden ele alınmıştır. Karşılaştırmalı çalışmanın güçlükleri nedeniyle bu çalışmada veri-ilkeler seti bağlamında Melbourne Prensibi kullanılarak çalışmaya bu anlamda sınırlama getirilmiş Bra ve Vize yavaş şehirleri karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Bu bağlamda çalışmanın amacı, diğer şehirlerin de yavaş şehir hareketine ve faaliyetlerine katılmasını sağlayacak koşulların yapılandırılması dolayısıyla “yerel kalkınma” için öneriler geliştirmek ve yavaş şehir konusunda yapılacak çalışmalara katkı sağlamaktır. Bununla birlikte çalışmada Davos’un gündeminde de yer alan dünyanın mutsuz ve yalnız bir yer olduğu tezi dikkate alınarak, yaşadığımız kentlerde kentlerin ruhunu anlamak, kentte yerel özelliklerin ön plana çıkması yalnızlaşmamak için önemli olduğu vurgusuna da yer verilmiştir.

2.5 Çalışmanın Yöntemi

Çalışma literatür araştırması ve alan araştırmalarından oluşmakta, “iki şehrin karşılaştırmalı örnek olay incelemesi” yapılmaktadır. Karşılaştırmalı örnek olay araştırmasında birincil amaç, olguları veya olayları karşılaştırmalı olarak anlamak ve çoğu kez genel bir olgunun birçok etkisi hakkında veri sağlamaktır. Benzer etkilere maruz kalındığında genelde nelerin tecrübe edileceği varsayımını ortaya koyabilmek amaçlanmaktadır. Bu bakımdan, diğer örneklerle genelleme yapılabilecek bazı bilgiler sağlanabilir. Öte yandan, örnek olay sayısı sınırlı incelemelerin yanlış-örneklem temsili nedeniyle genellemelerde kısıtlar içerebilmesi de ihtimal dahilindedir. Sonuçta, birkaç örnekten genelleme yapabilmenin, yalnızca araştırılan olguların ortaya konmasında değişkenlik bulunmadığı durumlarda geçerli olabileceği anımsatılmaktadır (Cristensen, Johnson ve Turner, 2011: 376). Kıyaslama veri-setinin en azından benzer değişkenler listesi içermesi bakımından, Melbourne İlkeleri tercih edilmiştir.

Saha araştırması kapsamında Vize ilçesinde, alanla ilgili olan kişilerle yapılan görüşmelerde, kişilere konuyla ilgili sorular sorulmuştur. Bu bağlamda Kırklareli’nin bir ilçesi olan Vize’nin ve İtalya’nın bir ilçesi olan Bra’nın Cittaslow’laşma süreci teorik olarak ele

alınmıştır. Çalışmada, zaman, maliyet ve uygulama kısıtları göz önünde bulundurularak 09.11.2018 tarihinde Kırklareli Vize kentinde mülakat çalışması yapılmıştır. Kişilerle – bireysel yanıtlarının etkileneceği ortamlarda-yapılan görüşmelerde, konuyla ilgili sorular sorulmuştur. İlk Yavaş Şehir hareketini başlatan İtalya'nın Bra kenti de 29.07.2017 tarihinde ziyaret edilerek bu konuda uzman olan kişiler ile görüşme ve yerinde-gözlem yapılmıştır; sonrasında, belediye başkanı ve yardımcılara e-posta aracılığıyla sorular gönderilmiştir. Araştırmada görüşülecek olan katılımcılar belirlenirken; araştırmanın odak konusu olan Yavaş Şehir olma kriterleri dikkate alınmıştır. Araştırmada, belediyelerin ilgili birimleri (Belediye başkanı ve belediyeden üç uzman) ayrıca görüşülerek, süreç hakkında bilgi alınmıştır.

Çalışmanın örneklem kümesi 25-40 yaş arasında hemşerilerden oluşmuştur. 100 kişiyle 06.10.2019 tarihinde mülakat çalışması yapılmıştır. Saha araştırması kapsamında Vize ilçesinde, kişilerle yapılan görüşmelerde, kişilere konuyla ilgili sorular sorulmuştur.

Araştırmada görüşülecek olan katılımcılar belirlenirken; araştırmanın odak konusu olan Yavaş Şehir projesini hakkında doğrudan ya da dolaylı olarak bilgisi olan kişilerden olmasına dikkat edilmiştir. Araştırmada, belediyelerin ilgili birimleri görüşerek, süreç hakkında bilgi alınmıştır. Araştırmanın en önemli kısıtlılıklarından birisi, saha araştırmasında görüşülecek olan kişilerin sayısının sınırlı oluşudur.

3. BULGULAR

3.1.Vize Ve Bra Belediyeleriyle Yapılan Mülakat Çalışmaları

3.1.1.Vize Örneği

Vize, Kırklareli'nin bir ilçesidir. İlçe batıdan Pınarhisar güneyden Lüleburgaz doğuda Saray kuzeybatısında Demirköy ilçeleri ile kuzey doğuda Karadeniz ile sınırlandırılmıştır. Kırklareli'nin ufak ilçelerinden biri olan Vize, özellikle turizm açısından önemlidir. Türkiye'deki yavaş şehir örneği olarak alan araştırmasında yer verilen, Kırklareli ilinin Vize ilçe belediyesinde mülakat çalışması yürütülmüş, birkaç kez yerinde yapılan ziyaretlerle hem mülakat hem de gözlem yapabilme imkanı, incelemenin daha iyi anlaşılmasını sağlayabilmiştir. 05.06.2018 tarihli yapılan mülakat çalışması vatandaşların %50'sinin Vize'nin yavaş şehir unvanına sahip olduğunu bildiğini göstermektedir. Vize, *Küçük Ayasofya Camisi, Kıyı Köy Camisi, Türbeler, Çeşmeler, Hamamlar, Antik Tiyatro, Vize Kalesi, Kıyıköy Surları, Höyükler, Tümülüsler* gibi birçok tarihi eser ve kalıntıya ev sahipliği yapmakta ve turistleri çekmektedir. Vize ilçesinin kendisine ait gelenek ve görenekleri de bir o kadar ilgi çekicidir. *Balkan, Trakya ve Rumeli* kültürünün karışımına sahiptir. *Asker uğurlama, Hidrellez geleneği, Nevruz* Vize bölgesinde coşkuyla kutlanır. *Halk oyunları, kız karşılama, takuş, Arzu ile kamber, zigoş* gibi birçok geleneksel kültürü bir arada bulundurur. *Manileri, Türküleri ve Deyimleri* günümüze kadar korunmuş gelecek nesillere aktarılma yolunda çalışmalar içerisinde bulunulmuştur.

2011 yılının Aralık ayının sonunda başlattığı *Yavaş Şehirler Birliği* üyeliğinde Vize'nin doğası, kültürü ve tarihi değerlere sahip dokusu en büyük güvencesi olmuştur. Vize'nin *Uluslararası Yavaş Şehirler Birliği*'ne üyeliğinin kabulü 2 Haziran 2012 tarihinde gerçekleşmiş ve bu kabul *Cittaslow Koordinasyon Komitesi*'nce ilan edilmiştir. *Trakya Kalkınma Ajansı*, Vize'nin adaylık sürecinde dosyaların hazırlanmasından - projelerinin

gerçekleşmesine büyük katkılar sağlamış ve Vize belediyesini bu noktada desteklemiştir⁹.

3.1.1.1. Cittaslow Olma Süreci

1. Vize’yi ulusal ve uluslararası boyuta taşıyacak *Yeni Konsept Yavaş Şehir*’in belirlenmesi (Aralık 2010)
2. *Yeni Konsept Yavaş Şehir* ile ilgili *Kırklareli – Merkez ve Vize*’deki paydaşlarla görüşülmesi (Aralık 2010 – Ocak 2011)
3. Paydaşlarla birlikte *Yavaş Şehir*’le ilgili olarak Vize’nin mevcut durumunun belirlenmesi (Ocak 2011)
4. Paydaşlarla birlikte Vize’nin *Yavaş Şehir* uygunluk kriterlerinin araştırılması (Ocak 2011)
5. Türkiye’de tek örnek *Yavaş Şehir Seferihisar*’la iletişime geçilmesi ve ilçe yetkililerin Vize’ye davet edilmesi (Şubat – Haziran 2011)
6. Geniş katılımlı *Vize Yavaş Şehir Çalıştayı*’nın gerçekleştirilmesi (Temmuz 2011)
7. *Vize Yavaş Şehre Uyum* sürecine geçilmesi (Ocak –Ağustos 2011)
8. *Vize Yavaş Şehre Uyum* sürecinde *Yavaş Şehir* kriterlerini yerine getirecek projelerin gerçekleştirilmesi (Ocak – Ağustos 2011)
9. Uluslararası boyutta Vize’nin *Yavaş Şehir* olarak onaylanması (Haziran 2012)
10. Ulusal ve uluslararası boyutta geniş katılımlı *Vize Yavaş Şehir Açılış Konferansı* (Haziran 2012)¹⁰

3.1.1.2. Vize Belediyesi’nin Cittaslow Çalışmaları

- *Temiz ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılması,*
- *Tarihi merkezlerin ve/veya kültürel ve tarihi değer çalışmalarının geliştirilmesi,*
- *Güvenli ulaşım için çocuklara bisiklet yolları,*
- *“Yavaş” felsefesini kazanmada şehirde bilgilendirme toplantıları,*
- *Doğa yürüyüşleri ve doğa kampları,*
- *Istranca-Yıldız Dağı: Sınır Ötesi İşbirliği alanında doğal, kültürel mirası korumak için küçük ölçekli altyapı geliştirilmesi*
- *Çevre dostu eylemler ile bölgedeki kirliliği azaltmak (Istranca-Yıldız Tabiatı Koruma Ağı),*
- *Doğayı koruma ve biyolojik çeşitlilik temalı elektronik bültenin geliştirilmesi ve bu bülten ile risk önleme, doğayı koruma ve ortak kaynakların etkin kullanımına dayalı en iyi uygulamaların teşvikine temel olması amacıyla çevreyi korumadaki yenilikçi uygulamaların ve sınır ötesi işbirliği ağının geliştirilmesi,*
- *Vize Anfiteatro Örenyeri Ve Çevre Düzenleme Projesi,*

9- Vize belediyesi resmi yazıları, bilgi ve belgeleri <https://www.vize.bel.tr/> döküm kaynakları.

10- Vize belediyesi resmi yazıları, bilgi ve belgeleri <https://www.vize.bel.tr/> döküm kaynakları.

- *Demirköy Hamdibey Turizm Köyü Sokak ve meydan düzenleme projesi,*
- *Kent ve okul bahçelerinin geleneksel yöntemlerle yetiştirilmiş yerel ekinler için geliştirilmesi*
- *Şehrin “yavaş” güzergâhlarının düzenlenmesi,*
- *Okulları ve kamusal binaları bağlayan bisiklet yolları düzenlenmesi,*
- *Vize’de 2006’dan bu yana her yıl Vize Tarih ve Kültür Festivali düzenlenmesi*

3.1.2. Bra Örneği

Bra, İtalya’nın 20 bölgesinden biri olan *Piyemonte Bölgesi* şehirlerindendir. Bölge özerkliğini 1948 *Anayasası* ile kazanmıştır (Küçük, 2016). *Bra*, 29.000’den fazla nüfusa sahiptir ve bölgenin başkenti olan *Torino*’ya 50 km uzaklıktadır. *Bra*, eski bir *Roma* yerleşiminde bir yamaç üzerinde inşa edilmiş eski bir şehirdir (<http://www.comune.bra.cn.it>, 03.09.2018). Aynı zamanda kültürel ve dini önemi olan eserlerin bulunduğu *Piyemonte Barok Sanatının* en önemli merkezlerinden biridir. *Antik Roma* döneminden kalan mezarlar ve *Pollenzo Anıtsal Kompleksi*, şehrin merkezindeki kale de önemli eserlerdendir. Dünyanın kültürel ve sanatsal mirasını ele alan *Birleşmiş Milletler*’in kurduğu *UNESCO* tarafından *Pollenzo*, *Dünya Mirası* içine alınmıştır. *Langhe ve Roero*’nun “yiyecek vadisi” arasındaki konumu sayesinde *Bra*, *Piyemonte Bölgesi* gastronomi alanında en önemli merkezlerinden biridir, yemekleri yerel nitelik taşımaktadır (<http://www.comune.bra.cn.it>, 13.03.2019).

Cittaslow Hareketi’nin temelleri 1999 yılında İtalya’nın *Orvieto* kentinde “*Slow Food*” hareketine de öncülük yapan *Greve*, *Orvieto*, *Bra* ve *Positano*’nun belediye başkanları tarafından atılmıştır. 153 ülkede 100.000’in üzerinde üyesi bulunan *Slow Food* hareketinin merkezi, aynı zamanda bir *Cittaslow* olan İtalya’nın *Bra* kentinde bulunmaktadır. *Bra*’da bulunan genel merkezde, 130 çalışan bulunmaktadır (<http://www.comune.bra.cn.it>, 03.09.2018).

Slow Food’un onay mührü İtalya’da bir ayrıcalık rozeti haline gelmiştir. “*Yavaş Şehir*” ünvanı da bir kalite unsuru haline gelmiştir. Bu ünvanı elde etmek isteyen şehirlerin belediye başkanlarının belirli planları hayata geçirmeleri gerekmektedir. Bunlar arasında; “*Yeşil alanların oluşturulması, oturulacak geniş alanlar, engelli kişiler için iyi erişim yerleri, iştirakler arasında gürültü kirliliğinin kontrolü, geri dönüşüm tesislerinin sağlanması, tarihi merkezler için restorasyon programları, grafiti ve poster indirim*”i sayılabilir (<http://www.cittaslow.it/citta/bra>).

Bra’ya gelen turistlere tur rehberi ile birlikte şehrin sokaklarını ve meydanlarını gösterebilmek, tarihlerini açıklamak üzere geziler düzenlenmektedir (<http://www.cittaslow.it/citta/bra>). *Bra*’da yerel tatların ön plana çıkabilmesi için yöreye özgü taze sebzeler, peynirler ve sucuklar bulunmaktadır. “*Peynir - süt*”, ticaret fuarı *Bra* sokaklarında yapılmaktadır. Bu fuar, genel olarak kaliteli peynir yetiştiriciliğinde dünya çapında en önemli vitrinlerden biri haline gelmiştir. 1990’dan bu yana *Güney Piyemonte* ile olan ticaret ve turizm arasındaki ilişki, *Bra*’nın ekonomisinin yönünü değiştirmesine ve bugünün ihtiyaçlarını geleneksel *Bra* değerleri ile ilişkilendirilmesine neden olmuştur (<http://www.comune.bra.cn.it/>). 2009 yılında düzenlenen “*Erdemli Belediyeler*” yarışmasında *Bra* en *Erdemli Belediye* seçilmiş ve *Bra*’ya “*Ulusal Virtuosi*

2009 Ödülü” verilmiştir. *Bra*, arazi yönetimi, belediye makinesinin ekolojik ayak izi, atık, sürdürülebilir hareketlilik ve yeni yaşam tarzları ile ilgili kategorilerde “yerel iyi uygulamalar” için farkındalık ve destek politikalarının başlatılması için ödüllendirilmiştir (<http://www.cittaslow.it/citta/bra>, 04.09.2018).

18-21 Eylül tarihleri arasında her yıl *Bra*’da uluslararası peynir sergisi düzenlenmektedir. *Slow Food* ve *Bra Belediyesi* tarafından düzenlenen etkinlik, beslenme ve tüketicilerin çevreye karşı daha bilinçli davranışları teşvik etmeyi amaçlamaktadır (<http://www.comune.bra.cn.it/>). *Novamont Belediye* yönetimi, *Slow Food*, *Ascom* ve *SEA* ile birlikte çalışarak atıkların toplanması için yenilikçi projeler yapmıştır. *Novamont*, *Mater-Bi*’de biyolojik olarak parçalanabilir ve birleştirilebilir tek kullanımlık sofa takımları için çalışmalar yapmıştır. Herhangi bir kirlenmeyi önlemek için *Bra Belediyesi*, *Novamont* ile işbirliği içinde çalışmalar yapmış bu kapsamda tüm mağazalarda biyo-bozulabilir çanak çömlekler üretilmiştir (<http://www.cittaslow.it/citta/bra/> 04.09.2018). *Bra* şehri “*cittaslow*” ilkelerini düzenlemiş ve uygulamaya geçirmiştir. Şehrin savunması ve topraklarının tanıtımı bu açıdan önem taşımaktadır. Bununla birlikte yerel kimlik ve kültürün geliştirilmesi ve aktif vatandaşlığın teşvik edilmesi de bu ilkelerin yerine getirilmesi ve devam ettirilmesi için önemlidir (<http://www.cittaslow.it/citta/bra>, 04.09.2018). Bu ilkeler maddeler halinde şu şekildedir (<http://www.comune.bra.cn.it/>):

- *Stratejik planlama ve kentsel gelişim.*
- *Kentsel ve tarımsal alanların gelişimi*
- *Çevre ve kentsel gelişim*
- *Ekonomi, kültür ve kentsel gelişim*
- *Vatandaşlık ve kentsel gelişim*
- *BİT ve kentsel gelişim*
- *Bu ilkeler üzerine yapılan çalışmalar ise başlıklar halinde incelenmiştir (<http://www.comune.bra.cn.it/>).*

Stratejik Plan ve Kentsel Gelişim

- *Yerel Stratejik Kalkınma Planı (Genel Şehir Planlama Şeması)*
- *Entegre Bölgesel Plan (ITP)*
- *Entegre Yerel Kalkınma Planı (PISL)*
- *Kentsel Yeterlik Planı (PQU)*
- *İtalyan Şehri Ulusal Planı (PNC)*
- *Sürdürülebilir Enerji İçin Eylem Planı (SEAP)*

Kentsel ve Tarımsal Alanların Gelişimi

- *Pollenzo banliyösünün geliştirilmesi*
- *Tarihi binaların kültürel işler için tahsis edilmesi*
- *Tarımsal yerel üretimi korumak*

- *Kentsel sebze bahçeleri*
- *Eski sanayi alanlarının yeniden geliştirilmesi*
- *Yol yapımı*

Çevre ve Kentsel Gelişim

- *Yerel toplu taşıma ağı*
- *Büyükşehir demiryolu servisi*
- *“Pedibus” projesi*
- *Kamu binalarında enerji tasarrufu*
- *Sokak aydınlatmasında enerji tasarrufu*
- *Bölgesel ısınmanın iyileştirilmesi*
- *Okul kantini ve belediye ofislerinde su için “PET” kullanımının azaltılması*

Ekonomi, Kültür ve Kentsel Gelişim

- *Politeama Boglione Tiyatro Vakfı*
- *Kent müzeleri sistemi*
- *Unesco World Mirası “Residenze Sabaude”*
- *Yerel kimlik tanıtım ajansları ile çalışma*
- *Gastronomi Bilimleri Üniversitesi*
- *Yerel yapımların geliştirilmesi*
- *Belediye okulu kantini*

Vatandaşlık ve Kentsel Gelişim

- *Sivil gönüllü hizmet*
- *Yerel dernekler ağı*
- *Sivil katılımın teşvik edilmesi*
- *Yerel “Barış Okulu”*
- *Spor tesislerinin yeniden geliştirilmesi*

ICT ve Kentsel Gelişim

- *Tematik web siteleri*
- *“City Council (Şehir Konseyleri)” toplantılarının canlı video ile izlenebilmesi hizmeti*
- *Sosyal ağ ile kamu iletişimi*
- *Halka açık ücretsiz kablosuz ağ (BRAIN)*
- *Piedmont Toplu Taşıma Entegre Bilet (BIP)*

- Kamu hizmetlerine elektronik erişim
- Elektronik servis biletleri

3.2.1. Bra Belediyesinin Citta Slow Faaliyetleri

- Kentsel yazım ve yenilenme bağlamında Bra'nın tanıtıcı bir kitabı yapılmıştır.
- Bra Belediyesi, Gençlik Konseyi ile işbirliği içinde, "Sokağın Kalbi" etkinliğini gerçekleştirmiştir.
- İlk olarak 18 yaş ve üstü yazarlar için bir proje yarışması düzenlenerek, kamusal sanat meselesi ele alınmıştır.
- "Di Strada in Strada" festivalindeki finalist çalışmaların ve daha sonra Piazza Caduti di Nassiriya'daki kazananların grafiti sanatını gerçekleştirmiştir.
- Yavaş şehrin varlığını hissetmek ve yavaş keyifli bir yolculuk için buharlı trenle Torino'dan Bra'ya: tat ve sanat arasında yavaş bir yolculuk düzenlenmiştir.
- Bra'da her sezon halka açıktiyatro gösterileri "Politeama Boglione'düzenlenmektedir.
- "Strada Caddesi'nde Bir" Festival Ve Ludobus Ulusal Toplantısı düzenlenmektedir.
- Her yıl açık hava sineması ve açık hava konserleri düzenlenmektedir.
- Zizzola Di Bra'da Yaz: müze, sergiler, oyunlar ve kitap okuma etkinliği düzenlenmektedir.
- Antika Pazarı etkinliği düzenlenmektedir.
- Bra, Roero ve Langa": Üç Büyük Fotoğrafçı tarafından bölgenin tanıtımı yapılmaktadır (http://www.cittaslow.it/citta/bra_04.09.2018).

3.2.Bra Ve Vize'nin Melbourne İlkeleri Bağlamında Karşılaştırılması

İtalya'nın Piyemonte Bölgesindeki Bra şehri "Yavaş Şehir Hareketi" bağlamında, yukarıda anlatıldığı gibi küçük kentlerin geleneksel yapılarının korunması ve şehirlerin sürdürülebilir olması için insanların yerel ürünleri tüketmesi gerektiğini savunmaktadır. Bu bağlamda 1999 yılında Bra, Chianti, Positano ve Orvieto şehirleri Yavaş Şehir ünvanını almıştır. Vize'de kalkınma modeli olan Yavaş Şehir hareketi kapsamında kentin yerel değerlerini korumayı hedeflemektedir. Yavaş şehir üyeliği için çevre ve altyapı politikaları, kentsel kalite için teknoloji ve tesisler, yerel üretimi korumak, misafirperverlik, farkındalık gibi kriterleri aşağıdaki tabloda Bra ve Vize şehirleri için değerlendirilmiştir.

Tablo 3: Bra ve Vize’nin Melbourne İlkeleri Bağlamında Karşılaştırılması

MELBOURNE İLKELERİ	BRA	VİZE
Vizyon	Şehrin Tanımı ve Uluslararası Reklamı	Şehrin Tanımı
Ekonomi ve Toplum	Ekonomi, Kültür ve Kentsel Gelişim	Ekonomi, Kültür ve Kentsel Gelişim tamamlanması
Biyo-çeşitlilik	Çevrenin Korunması ve Kentsel Gelişim	Koruma için Doğal ve Tarihi Çevreyi Korumanın Üst Politikaların geliştirilmesi
Ekolojik Ayak İzleri	Tarımsal Alanların Gelişimi	Sürdürülebilir tarım ilkesin benimsenmesi
Ekosistemdeki Model Kentler	Vatandaşlık ve Kentsel Gelişim	Vatandaşlık ve Kentsel Gelişim
Mekân	ICT ve Kentsel Gelişim	Tarihsel dokunun ve mimarinin şehir içinde koruması
Yetkilendirme	Belediye Başkanı, Belediye Yönetimi, Kent Konseyi	Belediye Başkanı, Belediye Yönetimi, Kent Konseyi
Ortaklar	Diğer belediyeler ve kurumlarla işbirliği içinde olması	Diğer belediyelerle işbirliği içerisinde olması
Sürdürülebilir Tarım ve Üretim	Kentsel ve Tarımsal Alanların Gelişimi	-
Yönetim	Stratejik Plan ve Kentsel Gelişim	Stratejik Plan ve Kentsel Gelişim

Kaynak: Yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 3’de görüldüğü gibi; yavaş şehirlerin temelinde “yavaşlık”, “küçük” ve orta ölçekli işletmeler ve tarımda “sürdürülebilirlik” kavramları yer almaktadır. *Cittaslow Hareketi*, insanların “yavaş yaşam tarzını” benimsemelerini amaçlamaktadır. Bu bağlamda özellikle üretimde, “daha hızlı” ve “daha fazlası” yerine, “yavaş ve küçük olanın daha iyi olması” ilkesinin benimsenmesi hedeflenmektedir. *Bra*’da özellikle yerel tatların ve yerel değerlerin benimsenmesi kriterleri ön plandadır. Bu bağlamda *Osteria Boccondivina*’da gerçekten eşsiz bir deneyim sunulup yöresel geleneklere göre hazırlanan, yerel yetiştiricilerden ve çiftçilerden elde edilen ürünlerden oluşan yerel yemek festivalleri düzenlenmektedir. *Langhe ve Roero*’nun “yiyecek vadisi” arasındaki konumu sayesinde *Bra*, *Piyemonte Bölgesi*’nde gastronominin en önemli merkezlerinden biridir. *Bra*’nın üzümü ve yemekleri yerel nitelik taşımaktadır. *Bra*’da yerel yiyeceklerin yanında taze sebzeler, *Bra* peynirleri ve sucukları da bulunmaktadır. *Bra*’da 18-21 Eylül tarihleri arasında uluslararası peynir sergisi düzenlenmektedir. *Slow Food ve Bra Belediyesi* tarafından düzenlenen etkinlik, sağlıklı beslenme ve tüketicilerin çevreye karşı daha bilinçli davranmalarını teşvik etmeyi amaçlamaktadır (<http://www.comune.bra.cn.it/>).

Vize'de Tarımsal, Turistik, EsnafveSanatkârlaraDairPolitikalarbenimsenerek, Trakya'nın en kapsamlı yemek festivali olan “*Trakya Gastronomi Festivali*” düzenlenmektedir. Her iki ilçede de kırsal bölgede yaşayanların hizmetlere erişimini arttırarak kırsal değerlerin tanıtılması ön plana çıkmaktadır. Aynı zamanda yerel restoranlarda organik ürünler kullanılmakta ve organik tarımın önemine dikkat çekilmektedir. Bu bağlamda yemek kültüründe yerelin benimsenmesi için *Vize* ilçesinde yerel pazarda *sarma*, *çarşaf böreği*, *manti*, *el yapımı takılar*, *solucan gübresi* bulunmaktadır. *Ihlamur Bölgesi* olarak kabul edilen *Vize* ilçesinde *ıhlamur kolonyası* hal içindeki yerel ürün pazarında satışa sunulmaktadır. İtalya'nın *Piyemonte Bölgesi*'nde yerel tatlar açısından önemli bir yere sahip olan *Bra*'da her yılın eylül ayında uluslararası peynir festivali düzenlenmektedir. Peynir, süt ticaret fuarı da *Bra* sokaklarında yapılmaktadır. *Bra Belediyesi* aynı zamanda düzenlenen bu etkinlikler sayesinde vatandaşların beslenme konusunda daha bilinçli hareket etmesini amaçlamaktadır. *Bra*'da gastronomi üzerine çalışmalar yapmak için *Gastronomi Bilimleri Üniversitesi* kurulmuştur (<http://www.comune.bra.cn.it/>).

Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim İçin Planlar uygun olarak yapılan etkinlikler kapsamında *Vize* ilçesinde daha çok tarih-turizm özelliklerini anlatan broşürler, bilgi şöleni kitapları, ıhlamur ve ıhlamur balı ile çeşitli tanıtım materyalleri ziyaretçilere tanıtılmaktadır. Bu bağlamda *Cittaslow* kampanyalarının desteklenmesi yönelik diğer ilçelerle projeler yapılmaktadır. Konuyla ilgili olarak 19-22 Nisan 2018 tarihleri arasında *Ankara'da Atatürk Kültür Merkezi*'nde yapılan etkinlikte *Vize*'nin *Cittaslow* oluşum sürecinden bahsedilmiştir.

*Vize Belediyesi*sin internet sitesini incelediğimiz de logosunun internet sayfasında ve başlıklı kâğıt üzerinde kullanımının yetersiz olduğu söylenebilir. Kenti ziyaret edenlere yönelik çalışacak bir karşılama/tanıtım kültür etkinleri kapsamında değerlendirilmektedir. Bu konuyla ilgili çalışmalar yapılmaktadır ve *Vize Kültür Sanat Festivali* düzenlenerek, kültürün tanıtılması hedeflenmektedir. *Bra Belediyesi*sinin internet sitesi incelendiğinde ise, sitenin çok aktif olduğu, yapılan bütün çalışmaların, faaliyetlerin ve etkinliklerin güncel bir şekilde sitede yer aldığı görülmektedir. *Bra*'da tarihin korunması, kentin gelişmesi, vatandaşların şehri en aktif şekilde kullanabilmeleri açısından çalışmalar yapılmaktadır. *Bra* konumu itibarıyla yerel kültürün, dini ve tarihi eserlerin bulunduğu bir şehirdir. Bu nedenle şehirde yer alan *Pollenzo Anıtsal Kompleksi* ve *Antik Roma* döneminden kalma eserler koruma altına alınmıştır. Aynı zamanda kültürel hizmet için tarihi binaların tahsis edilmesi, kent müzeleri sistemi, spor tesislerinin geliştirilmesi de belediyenin çalışmaları arasındadır.¹¹

*Kentsel Yaşam Kalitesi ve Politikası*nı incelediğimizde, *Vize* ilçesinde cadde ve sokaklarında bulunan rögar kapaklarına filtre takma çalışması yapılmakta böylece kanalizasyon şebekesindeki kötü kokuların önüne geçilmesi ve temiz havada yaşam hedeflenmektedir. Ayrıca temiz suya önem vererek hafta sonları ve mesai saatleri dışında akıllı su sayaçlarına su yükleyemeyen hemşeriler için su kontör yükleme makinesi çalışmaları yapılmaktadır. *Vize* ilçesinin de en önemli sorunlardan birisi ise, *Vize*, *Çerkezköy*, *Silivri*' de yaşayan hemşerilerin *İğne Ada Nükleer Santrali*'nin *Kentsel Yaşam Kalitesi ve Politikası*'na uymaması olasılığıdır. Bölgede termik santralin kurulması, kentsel-yaşanabilirliğin artırılması ve sıra dışı alanların tekrar değerlendirilip

11- <https://www.vize.bel.tr/>.

kullanılması maddeleri ile çelişebilir. Vatandaşlara ve turistlere yönelik bilgi ve iletişim teknolojilerinden faydalanılmasına yönelik mantar toplama günü gerçekleştirilerek, vatandaşların ve turistlerin aynı etkinlikte bir araya gelmesi hedeflenmektedir. Bu bağlamda özellikle hemşeriler topladıkları mantarları yerel pazarda satarak ekonomik gelir elde etmektedir. *Slow Food* kültürünü ve bilincini oluşturmaya yönelik yavaş yemek kültürünü benimsetmek adına kültür festivalleri düzenlenmektedir. Bugünün turistleri, hikâye anlatımı yapmaktan ziyade tatillerinden hediyelik eşyalar tercih edebilir.

Bra'da şehrin kalkınması ve kentsel gelişim için önemli planlar ve projeler yapılmaktadır. Bunlardan en önemlileri *yerel stratejik kalkınma planı, bölge planı, kentsel yeterlilik planı, İtalyan şehri ulusal planı ve sürdürülebilir enerji eylem planı*dır. Bu planlar kentin gelişimi, kentte yaşayan vatandaşların kenti daha rahat kullanabilmesi, kentin tarihi ve doğal dokusunun bozulmaması, kentin daha iyi yönetimi açısından önem taşımaktadır. Kentsel gelişim için belediye tarafından yerel toplu taşıma ağlarının geliştirilmesi ve kullanımının yaygınlaştırılması, büyükşehir demiryolu servislerinin kullanımı desteklenmektedir. *Pedibus Projesi*, genç hareketlilikten sürdürülebilir hareketliliğe dair önemli göstergeler içermektedir. Gerçek bir spor salonu olarak tasarlanan Pedibus'un gelişimi ve kullanımı için şehirdeki vatandaşlara anket çalışması sunulmuş, *Bra*'da okullar açıldığında dört yüz çocuğun bu proje ile okullarına yürüyerek ulaşmasını sağlanmıştır. Bu anlamda bu proje, şehirde güvenle yürümek için oldukça önemlidir (www.comune.bra.cn.it).

Bra Belediyesi, yerel ürünlerin korunması ve devamlılığının sağlanması için tarımsal yerel üretimleri teşvik etmekte ve şehirdeki herkes tarafından bu yerel ürünler kullanılmaktadır. Kentsel sebze bahçeleri kurularak yerel tarıma destek verilmektedir. Bu ürünlerin kullanımının yaygınlaşması için *Bra*'da tanıtımlar yapılmaktadır. Bununla birlikte *Pollenzo Banliyösü*'nün geliştirilmesi için de çalışmalar yapılmaktadır. *Bra*'da halka açık ücretsiz kablolu ağ hizmeti verilmekte, vatandaşlar kamu hizmetlerine elektronik ortamdan erişebilmekte, Şehir Konseyleri toplantılarını da vatandaşlar canlı video ile izleyebilmektedir.

Sosyal Uyum ve Ortaklıklar Politikaları incelendiğinde, *Vize* ilçesi diğer belediyelerle birlik içerisinde olup *Slow-food* aktivitelerini ve kampanyalarını desteklemektedir. Aynı zamanda *GENKAD* işbirliği ile yapılan *Doğa Kampı* etkinlikleri düzenlemekte ve organik ve/veya yerel topraklarla hemşeriler, çocuklar buluşturulmaktadır. *Ziraat Bahçesi Spor Kompleksi* 'nde çocuklar tarımla buluşturulmaktadır. *Vize Belediyesi* ile *Pusula İzcilik ve Rekreasyon Derneği* işbirliğinde gerçekleştirilen kamp programıyla Gençler Kampla buluşturulmaktadır. Yerel kültürel etkinliklerin teşvik ve muhafaza edilmesi hedeflenerek şehir içinde Avrupa Birliği projeleri ile beraber yeni yerleşim yerleri oluşturulmakta ve kültür değerlerinin korunması aşamasında yeni projeler üretilmektedir. Fakat yapılan çalışmalar şehrin gelişmesi yönünde eksik kalmaktadır. *Bra Belediyesi* de sosyal uyum ve ortaklık politikaları için çalışmalar yapmaktadır. *Politeama Boglione Tiyatro Vakfı* ile ortak çalışmalar yapılarak kültürel ve sanatsal etkinlikler düzenlenmektedir. *Gastronomi Bilim Üniversitesi* ile birlikte *Bra*'nın yerel tatlarının üretilmesi ve desteklenmesi için birlikte çalışmalar yapılmaktadır. Sivil gönüllü hizmetler, yerel dernek ağları ve şehrin tanıtılması için de ortak çalışmalar yapılmaktadır.

Araştırma kapsamında *Vize-Bra Şehirleri Melbourne İlkeleri* Bağlamında Karşılaştırılması yapılarak şehirleri etkileyen değişkenler üzerinden sonuçlar ortaya

konulmuştur. Vize ilçesinde mülakat çalışması yapılarak sosyal uyum ve ortaklık gibi kriterler temel alınarak Bra ilçesi ile karşılaştırılmış ve veriler elde edilmiştir. Çalışmada örnek alan olarak belirlenen Bra ve Vize ilçelerinde yavaş şehir üzerine uzman kişilerle mülakat yapılmıştır. Örnek ilçelerin belirlenmesinde İtalya'nın ilk yavaş şehri ve bu konuda iyi örnek olması dolayısıyla Bra şehir tercih edilirken, Vize ilçesi "Sürdürülebilir Kalkınmanın Şehirlere Etkisi Trakya'da Bir İnci: Sakin Şehir Vize" aldı makale üzerine temellendirilmiştir. 2017-2019 tarihleri arasında Vize şehrinde gözlem yapılmıştır. Bu bağlamda Melbourne İlkeleri göz önüne alınarak ilçelerin merkeze yakınlık uzaklık durumu dikkate alınmıştır. Son yıllarda sürdürülebilirlik kavramı sosyal bilimlerde sıkça tartışılmaktadır. Bu çalışmada da "Melbourne İlkeleri" bağlamında sürdürülebilirlik kavramının yeniden tanımlanması, yaşam kalitesi, yerellik, küresellik ve ekonomik dengeler açısından tekrar değerlendirilmesi yavaş şehir kriterleri açısından önemlidir.

Vize ve Bra Yavaş Şehirlerinde Yapılan Mülakat Çalışması:

Yapılan mülakat çalışmasında yanıtların "benzer düzeye" geldiği doyum noktasında, kısaca derlendiği bir özet oluşturulmuştur. Bu bağlamda, örnek içeriği aşağıda verilmiştir

YAVAŞ ŞEHİR	VİZE EVET	BRA EVET	VİZE HAYIR	BRA HAYIR
1-Yaşadığım şehirde yemek kültürü gelişmiş	%60	%95	%40	%5
2- Slowfood aktiviteleri ve kampanyaları için destek var	% 30	%90	% 70	%10
3- Toplumsal ortaklıklar/sivil toplum kuruluşların mevcudiyeti	% 20	%90	%80	%10
4- Eğitimciler, yöneticiler ve çalışanların Cittaslow temaları hakkında sürekli eğitim görmesi	%35	%75	%65	%25
5- Yaşadığım şehirde sokakta rahatça vakit geçirebiliyorum.	% 70	%100	% 30	-
6- . Vatandaşlara ve turistlere yönelik interaktif hizmetlerin geliştirilmesinde bilgi ve iletişim teknolojilerinden faydalanılması	%45	%98	%55	%2
7- Yerel ürünlerin sertifikalandırılması, kültür müzeleri kurulması	%75	%100	%25	-

Tablo 4: Yapılan Mülakat Çalışması Verileri

Kaynak: Yazarlar tarafından oluşturuldu.

Bu bağlamda şehirde turizm etkisi arttırmak için aşağıdaki tablodaki maddeler benimsenmeleridir.

Tablo 5: Yavaş Şehir Kavramını Benimsemek

Şehirlerinizi merak ettirerek	Algısal Dönüşüm ve Zihinsel Tatmin
Keyifle yaşanılacak bir şehir ortamı yaratarak	Kentsel Dönüşüm ve Fiziksel Tatmin
Şehre gelenlere misafirperver davranarak	Kültürel Dönüşüm ve Duygusal Tatmin
Sanayi ve ticareti kolaylaştırarak ve kümeleyerek	Ekonomik Dönüşüm ve Ekonomik Tatmin

Kaynak: Yazarlar Tarafından oluşturulmuştur.

Yapılan görüşmeler sonucunda Vize ilçesinde kültürel faaliyetlerin, ortalama bir küçük Anadolu ilçesine göre, çok fazla olduğunu söyleyebiliriz. Aynı zamanda yerel ürünlerin sertifikalandırılması, kültür müzeleri kurulması alanların fazla olduğu ve halkın bu durumdan memnun kaldığını söylenilir. Yaşadıkları şehirde sokakta rahatça vakit geçiren halkın şehir içindeki sosyal gelişimlerine olumlu etki sağlayacak etkinliklere katıldığını söyleyebiliriz. Aynı zamanda mülakat sonunda etkinliklerin sayısının artırılması gerektiği oranı yüksektir. Afiş ve tabela görsellerinin şehir içinde yetersiz olduğunu ve konuyla ilgili STK çalışmaların artırılması gerektiği söylenebilir.

Kentlerin, yavaş şehir kriterlerine sahip olmaları ve yavaş şehir unvanını aldıktan sonra bu özelliklerini kaybetmemeleri ve kendilerini bu anlamda sürdürebilmeleri oldukça önemlidir. Kentler yavaş şehir olma özelliklerini unvana sahip olduktan sonra kaybedebilir. Bu nedenle de bu değerlerin ve özelliklerin korunması gerekmektedir. Kentlerin yerel değerlerinin korunarak sürdürülebilir olması yerel kalkınmanın sağlanabilmesi açısından da önem taşımaktadır.

Kentler yavaş şehir unvanını aldıktan sonra da ciddi çalışmalar yapmalıdır. İtalya'nın Bra kenti yavaş şehir unvanına sahip ilk kenttir ve kentin yavaş şehir olarak Melbourne İlkeleri kapsamında da değerlendirmesi yapıldığında başarılı çalışmalar yaptığı ve kentin değerlerini koruyarak bu çalışmaları devam ettirdiği saptanabilir. Vize yavaş şehirde ise, unvana sahip olmasına rağmen ele alınan kriterler bağlamında önemli eksikliklerinin mevcut olduğu görülmektedir. Vize'nin Melbourne İlkelerine uygun olacak şekilde kendini daha çok geliştirmesi ve kentin kalkınmasını ve sürdürülebilirliğini sağlaması yavaş şehir unvanının devam edebilmesi açısından önemlidir. Vize yavaş şehri bu bağlamda Bra şehrini örnek alarak ve de Melbourne İlkelerini gözeterek, Örneğin, kentin bütünselliği, kültürel belleği, kamu binalarının enerji verimliliği, yerel-doğal tat ve değerlerin desteklenmesi, vb. yavaş şehir olma noktasında bulunan eksiklikleri giderebilir.

4.TARTIŞMA SONUÇ

Cittaslow hareketi “hızlı yaşam tarzından” “yavaş temelli yaşam tarzına” geçişi hedeflemektedir. Burada, zamanı tersine çevirerek, hızlı bir şekilde hayatın uyumlu bir ritmini bularak yerel kültürü ve yerel değerleri keşfetmek amaçlanmaktadır. Hareket aynı zamanda “*la dolce vita (tatlı hayat)*” arasındaki dengeyi bulmayı da amaçlamaktadır. *Cittaslow* hareketi henüz tam benimsenmiş olmasa da Haziran 2015 itibarıyla 30 ülkedeki

200 üyeyi kapsamaktadır. *Cittaslow Manifestosu*’ insanların yavaş beslenebildiği, el sanatı ustalarının varlığını devam ettirdiği, iyi ve sağlığa yararlı yemeklerin var olduğu ve tüketildiği, geleneklere saygı gösterildiği ve doğal gıdaların ön planda olduğu şehirleri temel almaktadır.

Hareket “biraz daha yavaş”, “biraz daha küçük”, “daha sürdürülebilir”i temel alarak, “daha fazla”, “daha hızlı” ve “daha zengin”e karşı çıkmaktadır. Kısaca bu hareket 3S (yavaş, küçük, sürdürülebilir) üzerine inşa edilmiştir. Hareket aynı zamanda, sürdürülebilir büyümeye yardımcı olabilecek alternatif bir modeldir.

Yavaş şehirler için çevresel kaynakların kullanması, ekonomik değerlerin yerele aktarılması ve yavaş şehir olma kriterleri açısından sürdürülebilir kalkınma önemlidir. Sürdürülebilirliğin sağlanması, planlama açısından da önemlidir. Sosyal, ekonomik ve çevre kriterleri sürdürülebilir kalkınmanın temelini oluşturmaktadır. Bu bağlamda özellikle hem küreselleşmenin olumsuz etkilerini ortadan kaldırabilmesi hem de sürdürülebilir bir yaşam ortamının sağlanabilmesi için şehirlerin kendi değerlerini korumaları ve yerel özelliklerini ortaya çıkarmaları, yenilikçilik-yaratıcılık ve kalkınma açısından da önemlidir.

Vize, Yavaş Şehir ünvanını 2012 yılında aldıktan sonra belli başlı kriterleri güçlendirmek adına çalışmalar yapmış ve yapmaya da devam etmektedir. Bu bağlamda özellikle *Sürdürülebilir Kentler İçin On Melbourne Prensibi* benimsenmelidir. *Vize* ilçesine 2012 yılından beri gerekli bütçe yardımlarının yapılması ve şehrin desteklenmesi konusunda problemler yaşanmaktadır. Yerel kültürü korumak adına yapılan çalışmalarda kültürel değerlerin korunması konusunda projeler üretilmelidir. *Vize* kendi kültürünü, değerlerini koruyan, kendi yemek kültürüne sahip çıkan geniş bir tarihi olan misafirperver bir şehirdir (Akpınar, 2016: 11). Bu noktadan hareketle *Vize* şehri özellikle *Sürdürülebilir Kentler İçin On Melbourne Prensibinden Sürdürülebilir Tarım* ilkesini benimseyerek, ekonomik, sosyal kriterleri en iyi şekilde taşımaktadır. *Vize* ilçesi dünyada model olmaktan ziyade kendisine öncelikli olarak Trakya bölgesinde bir model olmayı seçmiş bu bağlamda, *Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim İçin Planlar* ile ilgili çalışmalar yapmaktadır. *Vize* Belediyesi’nde de yapılan görüşmelerde belirtildiği üzere, *Vize* halkının algısında yavaş şehir kavramı henüz oluşmamıştır. Bu nedenle yavaş şehir ruhunun halk tarafından benimsenmesi için Bra’daki gibi yavaş şehri tanıtan çalışmalar yapılmalıdır. Bir kentte halk yaşadığı şehir dokusunu benimserse; yavaş şehirlerin başarısı artacaktır. *Vize*’de gerçekleştirilen projeler değerlendirildiğinde, yalnızca tarihi yapıların bulunduğu alanların düzenlendiği gözlemlenmektedir. Kentle ilgili her tür projede olduğu gibi uygulanan projeler fiziksel çevrenin düzeltilmesine ilişkindir. Yavaş şehir günümüz kentlerinde küreselleşmenin de getirdiği ve tüketim odaklı hızlı yaşam biçimlerine bağlı olarak kentlerde yaşanan ekonomik, sosyal, fiziksel ve psikolojik sorunlara bir çözüm olarak sürdürülebilir bir kent modeli önerisi olarak ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda şehir hayatında alternatif bir model olarak kabul edilen yavaş şehrin felsefesi, şehirle özleşmelidir. Yavaş şehir yaklaşımının kriterleri sürdürülebilir kentleşme ilke ve göstergeleriyle de paralellik göstermektedir. Ancak, şehirde yaşayan insanların yavaş şehir algısına yönelik çalışmalarının azlığı dikkat çekmektedir.

Sürdürülebilir Kentler İçin On Melbourne Prensibi üzerinden Bra’yı değerlendirdiğimizde; bu ilkeleri hayata geçirdiğini ve önemli çalışmalar yaptığını gözlemlemek mümkündür.

Bra, *CittaSlow* hareketinin çıktığı şehir olduğundan, hızlı yaşamaya, şehirlerin hızlı bir şekilde sürdürülebilirlikten uzaklaşarak, tahrip edilip yok edilmesine karşı çıkan hareketin öncüsü olmuştur. *Bra Belediyesi* bu hareketle insanların şehirde daha yavaş, huzurlu yaşayabilmelerini, şehrin kendine özgü yerel tatlarının tanıtılması ve insanlar tarafından tercih edilmesini, kültürel, tarihi özelliklerinin yaşatılmasını, korunmasını amaçlamaktadır. *Bra Belediyesi CittaSlow* hareketi kapsamında çalışmalar yapmakta ve bu hareketin ilkelerini uygulamaya geçirmektedir. Şehirlerin bu anlamda korunması ve sürdürülebilmesi için çalışmalar yapmaya devam etmektedir. Vize de bu anlamda özgün bir örnek ve fikir ülkesinin şehri olan Bra'nın çalışmalarını örnek alarak çalışmalarına yön verebilmelidir. Vize yavaş şehir sürecini sürdürülebilir hale getirebilmek ve çalışmalarında başarı yakalayabilmek için bütçe sorunlarını çözmeli ve şehrin desteklenmesini sağlamalıdır. Vize yavaş şehri bunların yanında sürdürülebilir istihdam, yerel kalkınma, markalaşma vb. alanlarda görece daha da gelişmeye muhtaç olmakla birlikte; yavaş-hızlı kalkınma ikilemi de yaşamaktadır. Bu noktada Vize yavaş şehri için belirtilen eksiklikler Bra yavaş şehri örnek alınarak giderilebilir. Bu nedenle Melbourne ilkelerinin genel ve kapsayıcı olması, çalışma bağlamında seçilen iki örnek için benimsenmesinin daha nesnel denetlenebilirliği açısından yol gösterici olduğu söylenebilir.

Davos'un da gündeminde yer alan dünyanın *mutsuz ve yalnız* bir yer olduğu tezine de yavaş şehirlerle çözüm bulunarak katkı sunabilecektir. Bu bağlamda da Yavaş Şehir Hareketi'ni tam anlamda uygulamaya geçiren Bra, Vize için önemli bir örnek teşkil etmektedir.

COMPARISON OF BRA AND VIZE SLOW CITIES IN THE CONTEXT OF MELBOURNE PRINCIPLES

1. INTRODUCTION

Along with the globalization process, excessive and unbalanced consumption in cities has brought the concept of sustainable city to the agenda. Issues such as the loss of local culture and increasing the quality of local life against the rapid depletion of natural resources attract attention to the concept of 'sustainability'. Thus, against the negative characteristics of globalizing cities (Bahçeci Başarmak and Öktem: 2019: 285); The concept of "Sustainable Urbanization" comes to the fore. The concept of sustainability was used for the first time in the Brutland Report published in 1987. The main purpose of this report is to emphasize that the concept of sustainability as an important factor for the welfare, environment and development policies of governments and businesses, and to seek solutions to global environmental crises (Özer, 1995: 22: Masca 2009). In this context, the main objectives of the sustainable city are to have originality, resource efficiency and minimum environmental impacts to increase human potential (Özaslan, 2004: 81). At the same time, the city aims to preserve local values by emphasizing the concept of ease of communication and accessibility (Gönel, 2002: 72). Therefore, the aim of the Slow City Movement, which started in Italy and spread all over the world, is to increase efficiency in urban services, increase level of awareness about protecting cultural memory and reduce risks that could be brought by globalization and loss of cultural heritage.

2. RESEARCH METHOD AND FINDINGS

In this study, the city of Bra in Italy, which is the original starting point, is examined with on-site observations and interviews, while in Thrace- Turkey, the Vize district is again subject to comparison with on-site visits and observations, as a local triangulation point; In order to provide criterion objectivity in the comparison, an evaluation approach is adopted in terms of “Ten Melbourne Principles for Sustainable Cities”. Therefore, an international sample and a local sample are subject to analysis according to an international evaluation criterion. In the future, research in this area, other slow cities in Turkey, and would regard and analyze these criteria, in contributing to academic knowledge, understanding, re-test as a research scale and validity, in order to improve the reliability and validity level of these findings.

Findings of this study indicate that “cittaslow initiations of Visa Municipality are such that:

- Using clean and renewable energy sources,
 - Development of historical centers and / or cultural and historical value studies,
 - Bicycle paths to children for safe transportation,
 - Information meetings in the city in gaining the “slow” philosophy,
 - Nature walks and nature camps,
 - *Strandzha-Yıldız Mountain*: Developing a small-scale infrastructure to protect the natural, cultural heritage in the field of Cross-Border Cooperation
 - To reduce pollution in the region with environmentally friendly actions (Strandja-Star Nature Conservation Network),
 - Development of innovative practices and cross-border cooperation network in environmental protection in order to develop an electronic bulletin on nature protection and biodiversity and to promote the best practices based on risk prevention, nature protection and effective use of common resources,
 - *Visa Amphitheater Ruins* Protection and Landscaping Project,
 - *Demirköy Hamdibey Tourism Village Street* and square arrangement project,
 - Development of urban and school gardens for local crops grown by traditional methods
 - Arrangement of “slow” routes of the city,
 - Arrangement of bicycle paths connecting schools and public buildings,
 - Organizing a *Visa History and Culture Festival* every year since 2006 in Visa.
- Citta Slow Activities of Bra Municipality are:
- An introductory book of Bra was made in the context of urban writing and renewal.
 - The Municipality of Bra organized the “*Heart of the Street*” event in cooperation with the Youth Council.

- Firstly, a project competition was organized for authors aged 18 and over, and the public art issue was addressed.

- Graffiti art of the finalist works in the “*Di Strada in Strada*” festival and the winners exhibited in *Piazza Caduti di Nassiriy*.

- A slow journey was organized between taste and art from *Torino to Bra* by steam train for a slow and pleasant journey to feel the presence of the slow city.

- “*Politeama Boglione*” is held in Bra every season.

- “*One Strada Street*” Festival and *Ludobus National Meeting* is organized.

- Open-air cinema and open-air concerts are organized every year.

- Summer at *Zizzola Di Bra*: museums, exhibitions, games and reading activities are organized.

- Antiques Market event is organized.

- *Bra, Roero and Langa* “: The region is promoted by the Three Great Photographers (<http://www.cittaslow.it/citta/bra>, 04.09.2018).

3. DISCUSSION AND CONCLUSION

Cities should do serious work after getting the slow city title. *Bra city of Italy* is the first city with a slow city title and when the city is evaluated within the scope of *Melbourne Principles* as a slow city, it can be determined that it has been doing successful works and preserving the city’s values. In the *slow city of Visa*, it is seen that there are important deficiencies in the context of the criteria handled despite having the title. It is important for *Visa* to improve itself in accordance with the *Melbourne Principles* and to ensure the development and sustainability of the city so that the slow city title can continue. *The Visa slow city* in this context, taking the example of *the city of Bra* and observing *the Melbourne Principles*, for example, the integrity of the city, its cultural memory, energy efficiency of public buildings, supporting local-natural taste and values, etc. It can overcome the shortcomings in becoming a slow city.

After obtaining the title of Slow City in 2012, *Visa* city continues to work to strengthen certain criteria. In this context, the Ten Melbourne Principle should be adopted, especially for Sustainable Cities. Since 2012, there have been problems with providing the necessary budget aid and supporting the city. Projects to protect cultural values should be produced in studies to protect the local culture.

As stated in the interviews held at the *Visa Municipality*, the concept of slow city has not yet been formed in the perception of the people. Therefore, in order to support people to adopt the slow city spirit, studies promoting the slow city should be done as in *Bra*. If the people in a city adopt the city texture they live in; the success of slow cities will increase. When the projects carried out in *Visa* are evaluated, it is observed that only the areas with historical buildings are arranged. As with any city related project, the projects implemented relate to the improvement of the physical environment. Slow city has emerged as a sustainable city model proposal as a solution to the economic, social, physical and psychological problems in cities due to the consumption-oriented

fast lifestyles brought by globalization in today's cities. In this context, the philosophy of the slow city, which is accepted as an alternative model in city life, should match the city.

Visa should consider a complete slow city as well as sustainable employment, local development, branding, etc. Although it needs relatively more development in some fields; it also experiences a slow-speed development dilemma. At this point, the shortcomings specified for the slow *Visa city* can be eliminated by taking *Bra slow city* as an example. Therefore, it can be said that *Melbourne Principles* are general and inclusive, and their adoption for two selected examples in the context of the study is guiding comparative research in terms of more objective and controllable variables.

KAYNAKÇA

- Acuner E. (2014), “Çamlıhemşin için Cittaslow Model Önerisi: Karşılaştırmalı Analiz”. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi: SBE, Ankara.
- Akgül, U. (2010). Sürdürülebilir Kalkınma: Uygulamalı. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Antropoloji Dergisi(24).
- Akpınar, İ. E. (2017). “Sürdürülebilir Kalkınmanın Şehirlere Etkisi Trakya’da Bir İnci: Sakin Şehir Vize“, iç. Uğur Ömürgönülşen, M. Kemal Öktem & Uğur Sadioğlu (ed.), Sürdürülebilir Kent ve Çevre Yönetimi Üzerine Yazılar -I. Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- Alshuwaikhat, H. M. and Nkwenti, D.I., 2002. Visualizing decision making: perspectives on collaborative and participative approach to sustainable urban planning and management. *Environment and Planning B: Planning and Design*. 29 (4): 513–531.
- Alesina, A., Glaeser, G., & Sacerdote, B. (2005). Work and leisure in the U.S. and Europe: Why so different? *Harvard Institute of Economic Research*.
- Allen, J. (1999). Worlds within cities. In D. Massey, J. Allen, & S. Pile (Eds.), *City worlds*. London: Routlege.
- Amin, A., & Thrift, N. (2002). *Cities: Re-imagining the urban*. Cambridge: Polity Press.
- Arefi, M. (1999). Non-place and placelessness as narratives of loss: Rethinking the notion of place. *Journal of Urban Design*, 4(2), 179–194.
- Augé, M. (1995). *Non-places: Introduction to an anthropology of supermodernity*. New York: Verso.
- Christensen, L. B., Johnson, R. B. & Turner, L. A., (2011), *Research Methods, Design and Analysis*, Pearson.
- Çınar, Ece (2014), “Kentlerin Yeniden Yapılanmasında Alternatif Bir Kent Modeli Cittaslow Hareketi”, <http://kisi.deu.edu.tr/userweb/yunusemre.ozer/CITTASLOW.ppt>, 15.03.2019.
- Çiner, Can Umut; (2011), “Cittaslow Hareketi ve Türkiye’deki Uygulamaları”, *Memleket Yerel Yönetim Dergisi*, Sayı: 71.
- Diepen, A.V. and Voogd, H., 2001. Sustainability and planning: Does urban form matter, *International Journal of Sustainable Development*. 4 (1): 59–74.
- Egeli, G. (1996). *Avrupa Birliği ve Türkiye’de Çevre Politikaları*. Ankara: Önder Matbaa.
- Ekinci, O. (1994). *Çevreciliğin ABCSİ*. İstanbul: Ercan Ofset.
- Emrealp, S. (2005). *Yerel Gündem 21 Uygulamalarına Yönelik Kolaylaştırıcı El Kitabı*. İstanbul: Birmat Yayınevi.
- Ergüven, M. H. (2011). “Cittaslow – Yaşamaya Değer Şehirlerin Uluslararası Birliği: Vize Örneği”. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, Cilt,3, Sayı: 2, 201-210.
- Erickson, B., & Roberts, M. (1977). Marketing local identity. *Journal of Urban*

- Design*, 2(1), 35–59.
- Garhammer, M. (2002). Pace of life and enjoyment of life. *Journal of Happiness Studies*, 3(3), 217–256.
- Gleick, J. (1999). *Faster: The acceleration of just about everything*. New York: Vintage Books.
- Goulet, Denis, (1983) “Obstacles to world development: An ethical reflection”, *World Development*, Volume 11, Issue 7, July 1983: Pages 609-624.
- Görgülü T. ve Kaymaz K. S., 2009. Küresel Akışlar, İstanbul ve İstanbul’da Küresel Mimarlık. *Mugaron Dergisi*, 4 (2): 101-109.
- Haughton, G.(1997). “Developing Urban Sustainability Models“. *Cities*. Vol 14, No.4, pp. 189-195.
- Karakuzulu, Z. (2010), “Sürdürülebilir Kentler ve Kasabalar, Yerel Gündem 21 ve Bursa Örneği”, *TÜCAUM VI Ulusal Coğrafya Sempozyumu* 3, ss.397-406.
- Keskin, E. Battal, “Sürdürülebilir Kent Kavramına Farklı Bir Bakış: Yavaş Şehirler (Cittaslow)” *Paradoks Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 8/01, 2012, s. 81-99.
- Kim, Sukko (2012), “Urban Development in the United States 1960-1990”, *Southern Economic Journal*, *Paradoks Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 8/01, 2012, s. 81-99.
- Keleş, Ruşen, F. Y. (1983). Çevre Sorunları. F. Y. Ruşen Keleş içinde, *Çevre Sorunları* (s. 200-235). Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınevi.
- Knox, Paul L., *Kleistädte und Nachhaltigkeit. Konzepte für Wirtschaft, Umwelt und soziales Leben*, Birkhäuser Verlag AG, Basel, 2009.
- Küçük, Hülya (2016), “Karşılaştırmalı Yerel Yönetim Sistemleri: İtalya ve Türkiye Örneği”, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İÜ: SBE, İstanbul.
- Maclaren, V. (1996), “Urban Sustainability Reporting”. Wheeler, S. M. ve T. Beatley. 2004. (eds) *The Sustainable Urban Development Reader*. London: Routledge. ss. 203-2107.
- Mayer H., Knox P.L. (2009) *Pace of Life and Quality of Life: The Slow City Charter*. In: Sirgy M.J., Phillips R., Rahtz D.R. (eds) *Community Quality-of-Life Indicators: Best Cases III. Community Quality-of-Life Indicators (Best Cases)*, vol 1. Springer, Dordrecht.
- Miele, Mara (2008), “CittaSlow: Producing Slowness Against the Fast Life”, *Space and Polity*, 12/1.
- Naes, P., 2001. Urban planning and sustainable development. *European Planning Studies*. 9 (1): 503–524.
- Niemelä, M., (1999), *Ecology and urban planning. Biodiversity and Conservation*. 8: 119–131.
- Nistoreanu, P., Dorobantu, M.R., Tucle, E.C. (2011). “The Trilateral Relationship

- Ecotourism- Sustainable Tourism - Slow Travel Among Nature in The Line With Authentic Tourism Lovers”, *Revista de Turism*, No. 11, p. 34-37.
- Parkins, Wendy ve Craig, Jeoffrey (2006) *Slow Living*, Oxford & New York: Berg Publisher.
- Petrini C. and Padovani G. (2011). *SlowFood Devrimi*. Ankara: Sinek Sekiz Yayınevi.
- Radstrom S., 2011. Place-sustaining framework for local urban identity: An introduction and history of Cittaslow. *Italian Journal of Planning Practice*, 1 (1) : 90–113.
- Ren, Zhiyuan (2005), “Discussion on the City Suitable for Living (J), *Urban Studies*; 2005-04.
- Semmens, J., Freeman, C. (2012). “The Value of Cittaslow as an Approach to Local Sustainable Development: A New Zealand Perspective”, *International Planning Studies*, 17: 4, p. 353.
- Servon, Lisa J. & Pink, Sarah (2015) *Cittaslow: Going Glocal in Spain*, *Journal of Urban Affairs*, 37:3, 327-340.
- Slow Food Official Web Site WhereWeAre <http://www.slowfood.com/international/4/where-weare>>
- (01.01.2018).
- Slow Food Official Web Site – OurPhilosophy <http://www.slowfood.com/international/2/ourphilosophy>>
- (01.01.2018).
- Slow Food, http://www.slowfood.com/_2010_pagine/com/popup_pagina.lasso?-id_pg=121, 04.03.2012.
- Sırım, Veli <http://www.italyaonline.net/Italya/hakkinda/makaleler/Sakin%20Sehirler.htm>, 10.03.2012.
- Talu, N. (2006). Türkiye’de Çevre Politikaları. N. Talu içinde, *Avrupa Birliği Uyum Sürecinde Türkiye’de Çevre Politikaları* (s. 10-31). Ankara: TMMOB Çevre Mühendisleri Odası.
- T.C Kalkınma Bakanlığı. (t.y.). T.C Kalkınma Bakanlığı. Mayıs 15, 2016 tarihinde T.C Kalkınma Bakanlığı: <http://www.gap.gov.tr/gap-surdurulebilir-kalkinma-programi-sayfa-28.html>.
- Virilio, P. (1991). *Lost dimension*. New York: Semiotext[e].
- Yurtseven, H. R ve Kaya, O. (2011). ”Slow Tourists: A Comparative Research Based on Cittaslow Principles”, *American International Journal of Contemporary Research*, 1(2), p. 91-98.
- Yurtseven, H. Rıdvan, Kaya, Ozan, Harman, Serhat; (2010), *Yavaş Hareketi*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Zhu, Xiaoqing, Zhen, Feng, Jiang, Yueting (2011) “The Development of Slow City

- Abroad and Its Inspiration for Domestic Urban Development”, Urban Studies, 2011, 4.
- Zhang, Wenzhong (2007), “ Study on Intrinsic Meanings of the Livable City and the Evaluation System of Livable City (J); Urban Forum, 2007-03.
- Zhang, Ya- Bin, Peng Wen-Ying, Li, Jung (2006), “Evaluation and Discuss of Constructive Approach of Beijing, Eco-City and Urban Suitable for Living (J), Journal of Capital University of Economics and Business, (Institute of Urban, Capital University of Economics and Business Beijing, 100070, China); 2006-04.
- Zeng Ju-xin (2001), “The Researc Centre of Sustainable Development”, New Concept of City in the New Century- A Good City Should Have Suitable Residential Environment (J); Economic Geography, (Central China University, Wuhan 430079, Hubei, China); 2001-03.
- <http://www.deu.edu.tr/userweb/yunusemre.ozler/CITTASLOW.ppt.>,20.04.2018.
- <http://www.comune.bra.cn.it>, 13.03.2019.
- <http://www.cittaslow.it/citta/bra>, 04.09.2018.
- <https://www.vize.bel.tr>, 20.03.2019.
- <http://www.deu.edu.tr/userweb/yunusemre.ozler/CITTASLOW.ppt.>, (20.04.2018).
- <http://www.vize.bel.tr/video-detay.php?videoid=1366442>.
- <http://www.cittaslow.org/>.20.04.2018
- <http://www.vize.bel.tr/Sempozyumlarimiz.html>.
- http://cittaslowturkiye.org/?page_id=1549.